

REFUGIATÍ SHTEGËTARI MÛLTECÍ GÖÇMEN ΕΜΙΓΡΑΝΤ المهاجر اللاجيء

ΜΕΤΟΙΚΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 3
العدد رقم 3
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2003
ديسمبر

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ■ مجلة دورية تصدرها جاليات المهاجرين واللاجئين

العلم في الصغر..
وتعايش الثقافات

Μάθε παιδί μου γράμματα
για να συμβιώνεις αρμονικά με το διαφορετικό

ΤΟΥΡΚΙΚΑ

ΑΓΓΛΙΚΑ

ΑΛΒΑΝΙΚΑ

ΡΩΣΙΚΑ

ΔΙΓΛΩΣΣΗ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΡΑΒΙΚΑ.
ΣΥΝΟΠΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΑΛΒΑΝΙΚΑ, ΡΩΣΙΚΑ
ΑΓΓΛΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΚΑ.

«Φόρουμ για την Ισότητα και την Κοινωνική Συνοχή» είναι η επωνυμία ενός από τα μεγάλα έργα που εντάσσονται στην Κοινωνική Πρωτοβουλία Equal, την ευθύνη της οποίας έχει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων-ΠΓ Διαχείρισης Κοινωνικών Πόρων/Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Κοινωνικών Προγραμμάτων Equal. Αφορά το νομό Αττικής, έχει χρονική διάρκεια από 15 Ιανουαρίου 2002 έως 31 Δεκεμβρίου 2004, συνολικό προϋπολογισμό 1.781.068 ευρώ και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο σε ποσοστό 75% και το υπουργείο Εργασίας σε ποσοστό 25%. Το έργο εντάσσεται στο «Μέτρο 1.2: Καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά εργασίας» και υλοποιείται από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη για την Ισότητα και την Κοινωνική Συνοχή, με εταίρους τους φορείς:

Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων (συντονιστής έργου), ΚΕΚ Άκμων, ΚΕΚ Έργον, Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας, Γιατροί Χωρίς Σύνορα, Αναπτυξιακή Εταιρεία Δήμου Αθηναίων, Κέντρο Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας Δήμου Αθηναίων, Ίδρυμα Κοινωνικής Εργασίας, Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, Τέκμων Α.Ε., Τμήμα ΜΜΕ Πανεπιστημίου Αθηνών, Δήμος Αχαρνών, Παιδικά Χωριά SOS, Ομοσπονδία Εργατοϋπαλλήλων Κλωστοϋφαντουργίας-Ιματισμού-Δέρματος, Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης ΟΛΜΕ, Elytos Α.Ε., Σωματείο Αλβανών Μεταναστών, Unicef, Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθήνας, Ένωση Εργαζομένων Μεταναστών Μπαγκλαντές Ελλάδας, Αιθιοπική Κοινότητα Ελλάδας, Κέντρο Αγωνιστικής και Πολιτιστικής Αλληλεγγύης, Αλβανική Κοινότητα Ελλάδας.

Η Αναπτυξιακή Σύμπραξη επιχειρεί να αντιμετωπίσει με ποικίλα προγράμματα και έργα την ανάπτυξη φαινομένων ξενοφοβίας και ρατσισμού, στηρίζοντας τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες όπως οι μετανάστες και οι πρόσφυγες. Τα επιμέρους έργα που υλοποιούνται με αυτό το στόχο διαρθρώνονται σε τρία επίπεδα:

- Δημιουργία δομών ενημέρωσης και νομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης μεταναστών και προσφύγων.
- Δημιουργία και εφαρμογή εργαλείων και μοντέλων παρέμβασης στην αγορά εργασίας, παραγωγή υποστηρικτικού υλικού, διεξαγωγή ερευνών αγοράς. Περιλαμβάνει την ανάπτυξη ολιστικού μοντέλου και ηλεκτρονικού παρατηρητηρίου, αντιρατσιστικά εκπαιδευτικά "πακέτα", εργασιακό και πολιτισμό οδηγό, οδηγό του πολίτη, δίκτυο εθελοντών, καλές πρακτικές εργασιακής ενσωμάτωσης, επιμελητεία (mentoring).
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση πληθυσμού, διαμεσολαβητών, δημοσιογράφων και κοινωνικών φορέων. Περιλαμβάνει την παροχή δημοσιογραφικών υποτροφιών, κατάρτιση στην ηλεκτρονική παραγωγή εντύπου, λειτουργία γραφείων Τύπου και την έκδοση του περιοδικού «Μέτοικος».

- 4 ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ Η πολυπολιτισμικότητα στην πράξη • Ο υφυπουργός Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ελευθέριος Τζιόλας μιλάει στον «Μέτοικο» • Εορτές φιλίας και κατανόησης • Τα νέα του Equal • Ίδρυμα Κοινωνικής Εργασίας • Μόλις ξεπεράσαμε τις δοκιμασίες, μη μας τα χαλάτε στο τέλος • Η μετανάστευση ως δώρο θεού • Μετανάστες οικοδόμοι • Αργοπορημένη ερώτηση
- 8 ΤΟ ΘΕΜΑ Μάθε παιδί μου γράμματα, για να συμβιώνεις αρμονικά με το διαφορετικό
- 10 ΠΡΟΣΩΠΑ Βεντισιολάβ Ιτόφ. Αέναες διασταυρώσεις στην Ομόνοια
- 12 ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ Αιθιοπική Κοινότητα της Ελλάδας • Ένωση Εργαζομένων Αιθιοπών • Ουκρανική Κοινότητα στην Ελλάδα • «Ζουραβλίν Κράι» σημαίνει «Γη του Πελαργού»
- 14 MULTI CULTI Η συλλογικότητα της πολυφωνίας • Βιβλιοπαρουσίαση: Μίχο Γκίνι • Δείγματα πολιτισμού δίπλα σου • Πάμε θέατρο; • Στελέχωση ομάδας τέχνης • Μετανάστες – πόνος κι έμπνευση
- 16 ΓΥΝΑΙΚΕΣ Το όνειρο μιας ευρωπαϊκής νύχτας

- 15 Συνοπτική μετάφραση στα αλβανικά, αραβικά, τουρκικά

٣. الافتتاحية: بصوت قوی.

٢٩ كاليدوسكوبيو: التعدد الثقافي في

بعده العملي / بؤر الصداقة والتفاهم / مقابلة مع وكيل وزارة العمل والضمان الاجتماعي / الهجرة هدية من الله / البنائون المهاجرون / لقد تجاوزنا التجربة.. فلا تفسدوها في نهاية المطاف.

٢٧ المقال الرئيسي: العلم في الصغر.. وتعايش الثقافات.

٢٥ جاليات: الجالية الاكرانية / الجالية الاثيوبية باليونان

٢٤ وجوه: فينشىسلاف يوتوف.. وتقاطع الطرق في أومونيا.

٢٣ المرأة: حلم ليلة صيف أوروبية..

٢٣ مولتي كولتي: نماذج ثقافية قريبة منك / ميخو غيني.. مناخ

من أجل الفن والحياة / تشكيل فريق فني متعدد الثقافات / المهاجرون.. الأمل والوحي.

Με δυνατή φωνή...

Τα αιτήματα και οι διαμαρτυρίες ακούγονται καλύτερα. Έτσι, σε μια ειρηνική, δυναμική και γεμάτη παλμό πορεία, στις 18 του περασμένου Οκτώβριου, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες κι οι Έλληνες φίλοι τους απαίτησαν να απλουστευτεί η πολύπλοκη και συχνά παράλογη γραφειοκρατική διαδικασία για τη νομιμοποίηση που κοστίζει χρόνο, χρήμα, θυμό και ανασφάλεια. Με δυνατή φωνή, οι πρόσφυγες ζήτησαν γενναιοδωρία στη χορήγηση ασύλου και ανοιχτά κέντρα υποδοχής.

Κάθε χρόνο, στις 18 Δεκεμβρίου, την «Παγκόσμια Ημέρα των Μεταναστών», η συλλογική φωνή των ξενιτεμένων όλου του κόσμου ζητάει το σεβασμό των δικαιωμάτων και την αναγνώριση της συμβολής τους στις κοινωνίες και τις οικονομίες των χωρών υποδοχής. Η 18η Δεκεμβρίου κηρύχθηκε Παγκόσμια Ημέρα των Μεταναστών από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το Δεκέμβριο του 2000. Τρία χρόνια τώρα, την ημέρα αυτή κορυφώνεται η διεθνής εκοταρεία υποστήριξης των 150 εκατομμυρίων ανθρώπων που ξεριζωμένοι από τον τόπο τους ζουν κι εργάζονται στις βιομηχανικά ανεπτυγμένες και πλουσιότερες περιοχές του πλανήτη. Έτσι και φέτος, στις 18 Δεκεμβρίου, οι μετανάστες στην Ελλάδα θα έχουν την ευκαιρία να επαυαλάβουν ότι η ενσωμάτωση της άδειας παραμονής και της άδειας εργασίας σε ένα έγγραφο, χωρίς παράβολα εκατοντάδων ευρώ (εφόσον και οι μετανάστες αποτελούν φορολογούμενους πολίτες) ή την υποχρέωση να προσκομίζουν οι ίδιοι ένσημα (εφόσον οι εργοδότες είναι υπεύθυνοι για την καταβολή τους) θα είναι προς όφελος της ελληνικής οικονομίας και του κοινωνικού συνόλου.

Η πετυχημένη ένταξη των μεταναστών στην αγορά εργασίας απαιτεί μελετημένα και ολοκληρωμένα μέτρα που εφαρμόζονται με συνέπεια. Αν οι δυσκολίες της οικονομικής ένταξης αποδειχθούν ανυπέρβλητες, το δυναμικό των μεταναστών θα μείνει αναξιοποίητο, τόσο για τη χώρα υποδοχής όσο και για τη χώρα προέλευσης, και οι ίδιοι θα περιθωριοποιηθούν. Η οικονομική ένταξη αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή κοινωνική και πολιτική ένταξη. Οι δημοκρατικές και ανοιχτές κοινωνίες έχουν συνειδητοποιήσει ότι η οργανική ένταξη νέων πληθυσμιακών ομάδων αποτελεί αμφίδρομη διαδικασία, κατά την οποία όλες οι πλευρές αλλάζουν.

Η ενωμένη Ευρώπη έχει κατανοήσει ότι το μέλλον της είναι πολυπολιτισμικό. Επιδιώκει ασφαλή σύνορα, αλλά ταυτόχρονα προωθεί –με πρόσκεψη και διαταγμένη είναι αλήθεια– θεσμούς και κανόνες που θεμελιώνουν την αρμονική συνύπαρξη και αλληλεπίδραση των πληθυσμών που την απαρτίζουν.

Το νέο νομοσχέδιο των υπουργείων Δικαιοσύνης και Εργασίας για την εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης ενσωματώνει στην ελληνική νομοθεσία κοινοτικές οδηγίες που έχουν αυτόν το στόχο. Απαγορεύει κάθε είδους διάκριση, είτε έμμεση είτε άμεση, που στηρίζεται σε στοιχεία της φυλετικής, εθνικής και θρησκευτικής ταυτότητας, στον ερωτικό προσανατολισμό, την αναπηρία ή άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Η απαγόρευση αυτή ισχύει τόσο για τον ιδιωτικό όσο και για το δημόσιο τομέα και η εφαρμογή περιλαμβάνει όλο το φάσμα της καθημερινής ζωής, όπως εργασία και κοινωνική ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη και εκπαίδευση, κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες.

Για τους παραβάτες προβλέπονται ποινές φυλάκισης ως ένα έτος και για τα θύματα το δικαίωμα αποζημίωσης. Για πρώτη φορά ποινικοποιείται «η προβολή της αξιοπρέπειας, αλλά και η δημιουργία εκφοβιστικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή εχθρικού περιβάλλοντος κυρίως σε βάρος των μεταναστών». Για πρώτη φορά, επίσης, η ευθύνη της απόδειξης δεν θα βαρύνει στο θύμα, αλλά εκείνον που κατηγορείται ότι παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης, ο οποίος θα πρέπει να αποδείξει ότι δεν το έκανε.

Στο πλευρό των θυμάτων των διακρίσεων βρίσκονται πλέον:

- ο Συνήγορος του Πολίτη, όταν παραβίτη είναι η δημόσια διοίκηση,
- η Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης που συγκροτείται στο υπουργείο Δικαιοσύνης, όταν ο παραβάτης είναι ιδιώτης, και
- το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας του οποίου ο ελεγκτικός μηχανισμός επιλαμβάνεται των διακρίσεων όταν εργασιακό χώρο.

Οι συμπολίτες μας οι μετανάστες κι οι μετανάστριες που χτίζουν και καθαρίζουν σπίτια, μεγαλώνουν τα παιδιά και φροντίζουν τους ηλικιωμένους γονείς μας, καλλιεργούν τη γη, απασχολούνται στη βιομηχανία ή κατασκευάζουν τα Ολυμπιακά Έργα, βρίσκουν επίσης χρόνο να εκφράσουν τη δημιουργική τους ενέργεια μέσα από την τέχνη και τα γράμματα. Ανεβάζουν θεατρικές παραστάσεις, εκθέτουν τα έργα τους σε γκαλερί και στις Κοινότητες τους, κοομοούν με αυτά την πρωτεύουσα, διακρίνονται για μια ακόμα χρονιά στα Φεστιβάλ Κινηματογράφου, περριφανεύονται για τα παιδιά τους που αριστούν στα ελληνικά σχολεία. Με δυο λόγια προσθέτουν πολύχρωμες ψηφίδες στο πολιτισμικό μας μωσαϊκό.

Καθώς πλησιάζουν οι μεγάλες γιορτές του Χριστιανισμού, δεν μπορείς να μην αναλογιστείς ότι στα τέλη Νοεμβρίου, οι μουσουλμάνοι μετανάστες γιόρτασαν ο Ραμαζάνι σε γήπεδα, πλατείες, κολυμβητήρια. Και δεν μπορείς να μην περιμένεις μαζί τους ότι σύντομα θα αποκτήσουν αποκλειστικούς κι επίσημους χώρους λατρείας, όπως όλοι οι θρησκευόμενοι άνθρωποι στις πολιτισμένες περιοχές του πλανήτη. Ως το επόμενο τεύχος, η συντακτική ομάδα του Μέτοικου εύχεται καλή, ειρηνική και παραγωγική χρονιά και θυμίζει ότι για τα δώρα μας υπάρχει και το Καραβάνι της Αλληλεγγύης, στη στοά της οδού Φειδίου 14–16.

* Αν είστε αλλοδαπός και θέλετε να ακουστεί η φωνή σας και η φωνή της Κοινότητάς σας μέσα από τον Μέτοικο, επικοινωνήστε με την Άντλα Σαοάτη (τηλ.8823985) από 12.00 ως 18.00 ή τον Γιουσέφ Αζέρ Σαμουελ/Λάζαρο 6945 278552.

Ξένια Θεοφανίδου
Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων

Η πολυπολιτισμικότητα στην πράξη

Ως εκπρόσωπος της Σουδανικής Κοινότητας και ως μέλος του Ελληνικού Φόρουμ Μεταναστών είχα την ευκαιρία να μιλήσω με διάφορους δημοσιογράφους από εφημερίδες, κανάλια κ.ο.κ. Στις συνεντεύξεις αυτές μου έκαναν πολλές ερωτήσεις, όπως αν υπάρχουν διαφορές στη συμπεριφορά του κόσμου απέναντί μου από τότε που ήρθα στην Ελλάδα, αν οι συνθήκες άλλαξαν, αν άλλαξαν οι Έλληνες, αν άλλαξα εγώ. Παρόλο που επιφανειακά οι ερωτήσεις αυτές δείχνουν διαφορετικές, κατά τη γνώμη μου καταλήγουν στο ίδιο θέμα. Στην πολυπολιτισμικότητα.

Τι είναι λοιπόν αυτή η πολυπολιτισμικότητα για την οποία συζητάμε τον τελευταίο καιρό; Οι ειδικοί και οι επιστήμονες έχουν πολλές και συχνά δύσκολες θεωρίες. Εγώ θα προσπαθήσω να περιγράψω τον όρο αυτό με κάποιες εικόνες από την καθημερινότητά μου.

Στην οδό Κεφαλληνίας στην Κυψέλη, όπου ζω και εργαζομαι, ακριβώς στην αρχή του δρόμου, υπάρχουν 4 μαγαζιά. Τρία από αυτά ανήκουν σε κάποιους ανθρώπους από την Αλβανία, το τέταρτο ανήκει σε έναν Έλληνα. Στην απέναντι πλευρά υπάρχουν άλλα τέσσερα καταστήματα. Το ένα ανήκει σε μια κυρία από την Αφρική. Πρόκειται για ένα κομμωτήριο, από αυτά που φτιάχνουν το γνωστό χτένισμα ράσας. Τα υπόλοιπα καταστήματα τα έχουν Έλληνες.

Αν περάσετε αέριο από εκεί είναι πολύ πιθανόν να δείτε μια μικρή μαυρούλα να παίζει σε ένα από τα καταστήματα, ενώ κάποιες Ελληνίδες κυρίες περιμένουν υπομονετικά την μητέρα της να τελειώσει το πολύπλοκο χτένισμα που φτιάχνει στα μαλλιά τους. Η τον Έλληνα φαρμακοπώλη να συζητά δυνατά με τον Αλβανό μαγαζάτορα στο απέναντι πεζοδρόμιο.

Την ίδια στιγμή αρκετά παιδιά, μαθητές του Λυκείου που βρίσκεται στον κάθετο δρόμο, μαζεύονται στην είσοδο της πολυκατοικίας που στεγάζεται το γραφείο μας. Είναι μια μεγάλη παρέα μαθητών. Από αυτούς ξεχωρίζεις άνετα έναν Αρμένιο, δυο-τρεις Αλβανούς και έναν Αφρικανό, αγόρια και κορίτσια που κουβεντιάζουν, πολλές φορές αρκετά δυνατά για εμάς τους ενόικους.

Όλοι αυτοί -άσπροι, μαύροι, Έλληνες, Αλβανοί, Αρμένιοι, Αφρικανοί- μιλάνε ελληνικά. Διαφοροί άλλοι, πελάτες ή απλώς περαστικοί, περνούν ή

φωνίζουν και καμιά φορά πίνουν κουβέντα με τους υπόλοιπους.

Αυτή η εικόνα είναι για μένα η πολυπολιτισμικότητα, όπως τη ζω και τη βλέπω στη πράξη. Είναι μια ολοκληρωμένη κοινωνία που αποτελείται από διαφορετικούς ανθρώπους, με διαφορετική καταγωγή, διαφορετικό χρώμα που όμως δεν τους εμπόδιζε να βρουν μια κοινή γλώσσα να επικοινωνήσουν, να αλληλοβηθηθούν, να συνεργαστούν και να συνυπάρξουν αρμονικά, ειρηνικά, με σεβασμό ο ένας προς τον άλλον.

Δεν χρειάστηκε να ξεχάσει ο Αλβανός τη γλώσσα του αλλά ούτε και η Αφρική να κάνει την Ευρωπαϊκή. Απλώς έτυχε, ίσως για διαφορετικούς λόγους ο καθένας, να βρεθούν μαζί στον ίδιο τόπο. Ως μέσο επικοινωνίας επέλεξαν, όπως είναι φυσικό, τα ελληνικά, τη γλώσσα του τόπου που ζουν. Και υιοθέτησαν πολλά στοιχεία της ελληνικής κουλτούρας.

Αυτή τη μικρή κοινωνία, εγώ την ονομάζω πολυπολιτισμική. Είναι κάτι τόσο συνηθισμένο που δεν προκαλεί με αίσθηση στους κατοίκους της περιοχής. Δεν μπορώ να πω ότι έτσι συμβαίνει σε όλη την Ελλάδα, αλλά σίγουρα υπάρχουν πολλές παρόμοιες περιοχές. Πριν από μερικά χρόνια οι ντόπιοι κάτοικοι κοιτούσαν περίεργα και επιφυλακτικά τους νεοφερμένους. Μερικές φορές και με φόβο. Τώρα δεν αισθανόμαστε εύκολα τη διαφορά.

Για να επανέλθω στις ερωτήσεις του δημοσιογράφου που ανέφερα στην αρχή, πιστεύω ότι οι Έλληνες άλλαξαν πολύ. Η ελληνική κοινωνία γίνεται σιγά-σιγά πολυπολιτισμική, ασχέτως αν το αναγνωρίζουμε ή όχι. Η Ελλάδα σήμερα αποτελεί πραγματικά την καρδιά των Βαλκανίων, όχι μόνο γεωγραφικά αλλά και πληθυσμιακά. Η Αθήνα είναι μεγαλόπολη, όπως πολλές άλλες μεγάλες, πολύχρονες, πολυπολιτισμικές πόλεις της Ευρώπης.

Υπάρχουν πολλές καθημερινές αποδείξεις -ο «Μέτοικος» είναι μια απ' αυτές- ότι όχι μόνον έχουμε βρει τον τρόπο να συνυπάρξουμε στον ίδιο χώρο άλλα και να επικοινωνούμε. Η ουσία της πολυπολιτισμικότητας είναι το άνοιγμα προς το άλλο, το διαφορετικό. Αυτό από μόνο του αποτελεί δύναμη, τερπνά δόναμη. Οι κοινωνίες που το συνειδητοποιήσαν, το αξιοποίησαν και κέρδιζαν από αυτή τη δύναμη. Όσοι είναι εθρικοί και πολεμικοί ακόμα το διαφορετικό, το κάνουν απλώς λόγω άγνοιας.

Άχμετ Μοαβία

Ο υφυπουργός Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ελευθέριος Τζιόλιας μιλάει στον «Μέτοικο»:

Εξελιξείς, διευκρινίσεις, επισημάνσεις, στα θέματα που απασχολούν τους μετανάστες

«**Σ**τις αρχές του 1994, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπολόγισε τον αριθμό των μεταναστών στην Ελλάδα σε 400.000. Το νομικό πλαίσιο που υπήρχε στη χώρα μας, ήταν αντίστοιχο μιας χώρας εξαγωγής ανθρώπινου δυναμικού μεταναστών και όχι εισαγωγής, όπως έγινε μετά το 1990. Τα Π.Δ. 358 και 359 του 1997, με τα οποία προσδιορίζεται η διαδικασία νομιμοποίησης των παράνομων μεταναστών και κατ' επέκταση ο έλεγχος της εισροής στη χώρα μας των μεταναστών αυτών ήταν η πρώτη θεσμική προσπάθεια απάντησης στα ρατσιστικά ρεύματα. Η παράνομη μετανάστευση συνεχίστηκε και με το γεγονός της αλλαγής των δεδομένων στην αγορά εργασίας, ο Ν. 1975/91 δεν μπορούσε να ανταποκριθεί και να διαχειριστεί το φαινόμενο.

Η ασκούμενη σήμερα πολιτική προσδιορίστηκε μετά από αξιολόγηση των ελληνικών δεδομένων και της σχετικής εμπειρίας, αλλά και τις κατευθύνσεις της Ε.Ε. και της περαιώτων χωρών - μελών της Ένωσης. Με επισπεύδοντα το Υπουργείο Εσωτερικών ψηφίστηκε ο Ν. 2910/01, ο οποίος αντιμετώπισε το πρόβλημα με τη νομιμοποίηση των παράνομων εισελθόντων. Ο νόμος αυτός βελτιώθηκε με το Ν. 3013/02.

Με την υφιστάμενη νομοθεσία, στους αλλοδαπούς εκδίδονται προσωρινές άδειες εξάμηνης παραμονής. Στη συνέχεια, εντός ενός επιπλέον εξαμήνου, υποχρεώνονται να έχουν και άδεια εργασίας. Η διαδικασία αυτή ολοκληρώθηκε και σήμερα βρισκόμαστε στο στάδιο της ανανέωσης αδειών εργασίας και παραμονής. Επειδή όμως αρκετοί από τους αλλοδαπούς δεν είχαν συγκεντρώσει τις προϋποθέσεις για την ανανέωση της άδειας εργασίας - παραμονής, λόγω του ότι δεν συγκέντρωναν τον απαιτούμενο αριθμό ενσήμων, ρυθμίσαμε εκ νέου το θέμα της εκπλήρωσης των ασφαλιστικών υποχρεώσεων με άρθρο του Ν. 3160/2003 δίνοντας τη δυνατότητα για την εκ των υστέρων καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών σε όσους η άδεια εργασίας έληγε στις 30/06/2003.

Αυτό έγινε ώστε να απατραπουν φαινόμενα μαύρης εργασίας αλλά και να δοθεί η δυνατότητα στους μετανάστες να παραμείνουν στη χώρα και να ενταχθούν στον κοινωνικό της ιστό.

Η χώρα έχει πλέον, με το προαναφερμένο θεσμικό πλαίσιο, θεσμοθετημένη πολιτική για την παράνομη μετανάστευση, ενώ ταυτόχρονα έχει θεσπίσει κανόνες για την προστασία των αλλοεθνών εργατών εργαζομένων.

Μετά την ολοκλήρωση του νομικού πλαισίου και τη νομιμοποίηση των μεταναστών, εκείνο που θα πρέπει να προσέχουν οι μετανάστες ώστε να ανανεώνεται η άδεια παραμονής τους, είναι να αποδεικνύουν μέσω των ασφαλιστικών εισφορών την νόμιμη απασχόληση τους στη χώρα μας.

Σε περίπτωση κατά την οποία είχαν λιγότερη απασχόληση από την προβλεπόμενη, πρέπει να αποδείξουν τεκμηριωμένα τους λόγους που δεν μπόρεσαν να εργαστούν για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Ενδεικτικά αναφέρονται περιπτώσεις δικαιολογημένης απουχίας από την εργασία και ποια δικαιολογητικά θα πρέπει να προσκομιστούν:

- 1. Ανεργος.** Θα προσκομιστεί βεβαίωση του ΟΑΕΔ από την οποία θα πρέπει να προκύπτει το χρονικό διάστημα της τακτικής επιδότησης ανεργίας, η εγγραφή τους στα μητρώα ανεργών του ΟΑΕΔ, προσκομίζοντας παράλληλα και τη σχετική κάρτα ανεργίας θεωρημένη κάθε μήνα από την αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ.
  - 2. Ασθενής.** Θα πρέπει να προσκομισθεί γνωμάτευση από Δημόσιο Νοσοκομείο για το χρονικό διάστημα της ασθένειας του / της.
  - 3. Ταξίδι εκτός Ελλάδας.** Θα πρέπει να προσκομισθεί αντίγραφο του διαβατηρίου για το χρονικό διάστημα της απουσίας του.
- Στις παραπάνω περιπτώσεις θα τους ζητηθούν μόνο τα απαραίτητα ημερομίσθια της απασχόλησης τους.»

Εστίες φιλίας και κατανόησης

Οι τραυματισμένοι από τις κακουχίες ξενιτεμένοι ξαθαφρώνουν όταν βρίσκονται με ζεστούς ανθρώπους που λειτουργούν ως «θεραπευτές» και τους βοηθούν να ξεκάσουν τον πόνο τους, έστω για λίγο. Αντίθετα, η ψυχρή συμπεριφορά των ντόπιων τους γερνίζει παγωνιά ακόμα και μέσα στο κατακαλόκαιρο... Οι περισσότεροι από τους μετανάστες που φθάνουν στην ελληνική γη είναι οι Άλβανοι. Όλοι έχουν νιώσει στο πετσί τους την ψυχική και πνευματική ζεστασιά ή ψυχράδα. Και ξεχωρίζουν όσους αποκαλέσαμε «θεραπευτές». Αυτούς που αποπειλούν πραγματικούς πρεσβευτές πολιτισμών και συναισθημάτων και η σημασία της προσφοράς τους ξεπερνάει αυτήν των διαπιστευμένων διπλωματών της επίσημης ποδικής.

Ζούμε την Εποχή της Μετανάστευσης. Όσοι το έχουν κατανοήσει έχουν αναβαθμίσει τις γέφυρες φιλίας και κατανόησης μεταξύ των δυο γειτονικών και συγγενικών λαών. Πολλοί μάλιστα έχουν κάνει και δεσμούς αίματος, όπως ο αστυνομικός Παναγιώτης Γεωργιάδης που αγάπησε και παντρεύτηκε την Αλβανίδα Τζούλια Καλέμι. Ποιος δεν συγκινήθηκε από την πράξη αγάπης αυτού του Πρεβέζανου αστυνομικού, ο οποίος έφερε τη γιαγιά της αγαπημένης του στην τελετή του γάμου χωρίς άδεια εισόδου; Όσοι γνωρίζουν πόσο ευθαρσικοί και πολύτιμοι είναι οι πνευματικοί και κοινωνικοί δεσμοί των ξενιτεμένων δεν εκπλήσσονται καθόλου από τέτοιες πράξεις υπέρβασης. Αυτοί λοιπόν οι πρωτοπόροι της νέας εποχής έχουν θέσει την ειρήνη και την ελπίδα πρωταρχικού σκοπού της ζωής τους, στήνοντας τα θεμέλια για την καλύτερη ζωή όλων μας. Αυτοί εγκαλούν στην τάξη, πότε ανοιχτά, πότε σιωπηρά με τις πράξεις τους, εκείνη την άλλη πλευρά των λίγων που πάσχουν από συμπτώματα ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Σ' αυτούς τους πρωτοπόρους που δεν αναγνωρίζουν πνευματικά σύνορα ανάμεσα σε θρησκείες και στα έθνη, που πιστεύουν ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίδιοι, ανήκει κι ο Σωτήρης Ματζουράνης. Μεσήλικας πια σήμερα, έχει προσφέρει και κερδίζει πολιτισμό ζώντας πολλά χρόνια μετανάστης στην Αμερική. Πάντα γελαστός και ζωτός, κάνει στενή παρέα και ουζητάει με μετανάστες, Άλβανούς και άλλους, για τα προβλήματα και τις ανησυχίες του. Μια μέρα, κάποιος απειλούσε έναν Άλβανο μετανάστη, που για να ξεφύγει ζήτησε τη βοήθεια του. Ο Σωτήρης τότε τον έκρυψε στην αποθήκη του μαγαζιού του, ειδοποίησε ένα ταξί και πήγαν μαζί στο Αστυνομικό Τμήμα της Ομόνοιας όπου τους διηγήθηκε την ιστορία. Πρέπει να δείχνουν

με αλληλεγγύη και να είμαστε ενωμένοι σήμερα, όχι να περμένουμε να μας ενώσει η μετά θάνατο ζωή.

Για τον Σωτήρη είναι ιερά τα σύμβολα και οι ιδιαιτερότητες όλων των εθνών. Ο σεβασμός στα σύμβολα των άλλων δείχνει σεβασμό στα δικά σου σύμβολα. Όποιος τιμά, τιμάται. Για να χρωματίσουμε καλύτερα την εικόνα του, αναφέρουμε το εξής: Οι πελάτες που μπαίνουν στο μαγαζί του βλέπουν σε εμφανές σημείο έναν Λετό με την επιγραφή "ALBANIA". Σε όλους κάνει εντύπωση αυτό το μικρό γεγονός που δείχνει μεγαλοψυχία. Κάποιος, λέει ο Σωτήρης, είδε τον αετό και με περίεργη έκφραση στο πρόσωπό ρώτησε κάτι. Ο Σωτήρης που γνωρίζει πώς να εξηγεί και να πείθει ακόμα κι όσους δεν ξέρουν από φύλλες, του εξήγησε ότι τον αλβανικό Λετό του τον είχε φέρει ένας φίλος του, μετανάστης από την Αυλώνα της Αλβανίας, ο Αϊντούλ Μπεσίρη ή Αντώνης, όπως τον ονομάζουν εδώ. Ο Λετός έχει ανοίξει τα φτερά και μαζεύει πολλά πουλιά του εξήγησε. Έτσι κι ο Σωτήρης, έχει πολλούς φίλους από την Αλβανία -τον Ντάσο, τον Αντώνη, τον Κιαζίμ, τον Λέκο, τον Σωκράτη κι άλλους- αλλά και Ρώσους, Πολωνούς, Κούρδους... Κι ακόμα έχει κατορθώσει να φτιάχνει φύλλες ανάμεσα σε μετανάστες διάφορων εθνικοτήτων, καλύτερος πρεσβευτής από τους πιο υψηλόβαθμους της επίσημης διπλωματίας.

Ο Σωτήρης και πολλοί σαν αυτόν έχουν διλυθεί από νωρίς ή καλύτερα δεν δημοιόρησαν ποτέ πνευματικά σύνορα. Τα κρατικά σύνορα παραμένουν γι' αυτούς μια γεωγραφική έκφραση. Με καρφία που έχουν κατασκευαστές και καπεταναίους τους Σωτήρηδες, μπορείς να ταξιδέψεις γρήγορα και ελεύθερα προς τις ακτές της Ενωμένης Ευρώπης.

Αγκυρί Ιάκι
(μετάφραση Αλέξης Μπιφάκος)

Τα νέα του Equal

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ & ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Στο πλαίσιο των δράσεων του προγράμματος Equal «Φόρουμ για την Κοινωνική Συνοχή», εντάσσεται ο εξοπλισμός, η στελέζωση και η λειτουργία τριών Κέντρων Υποδοχής, ώστε να διασφαλιστεί η ομαλότερη ένταξη και ενσωμάτωση των μεταναστών και των προσφύγων στην ελληνική κοινωνία. Το πρόγραμμα προβλέπει την ηλεκτρονική διασύνδεση των Κέντρων Υποδοχής και τη συνεργασία τους με δύο Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, ώστε να διασφαλιστεί η όσο το δυνατόν καλύτερη ένταξη και ενσωμάτωση των μεταναστών και των προσφύγων στην ελληνική κοινωνία. Ειδικότερα:

■ Τα Κέντρα Υποδοχής μεταναστών και προσφύγων: Τα τρία Κέντρα που προβλέπονται από το πρόγραμμα έχουν ήδη αρχίσει να λειτουργούν, υπό την αντιστοιχη εποπτεία των Γιατρών Χωρίς Σύνορα, του Δήμου Αθηναίων και του Δήμου Αχαρνών. Στόχος τους είναι η ενημέρωση και η ψυχολογική, κοινωνική, νομική και οικονομική στήριξη με συμβουλευτικές συνεδρίες και βάσει του μοντέλου ολιστικής παρέμβασης που έχει αναπτύξει το Ίδρυμα Κοινωνικής Εργασίας. Από τα συγκεκριμένα στοιχεία του Νοεμβρίου φαίνεται ότι από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Κέντρου του Δήμου Αθηναίων έχουν παρασχεθεί υπηρεσίες ενημέρωσης και τηλεφωνικής πληροφόρησης σε 751 άτομα, 22 από τα οποία έχουν παραπεμφθεί για περαιτέρω στήριξη σε άλλους φορείς και για προώθηση στην αγορά εργασίας και εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Οι εξυπηρετηθέντες από τις ειδικές υπηρεσίες του Δήμου Αχαρνών έφθασαν τους 600, με καταγεγραμμένα στοιχεία για 112. Εντυπωσιακός είναι ο αριθμός των 1.486 περιπτώσεων που έχουν εξυπηρετηθεί από τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα για θέματα υγείας, νομιμοποίησης, παραμονής, απασχόλησης, εκπαίδευσης, ασφαλιστικά, εργασιακά, γυναικών. Οι διεθνόντες των Κέντρων στήριξης:

- Γιατροί Χωρίς Σύνορα - Πατισσίου 5 και Αχαρνών.
- Δήμος Αθηναίων - Σοφοκλέους 70.
- Δήμος Αχαρνών - Πλατεία Αγίου Νικολάου 2.

■ Τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΕΡΠΟΝ και ΚΕΚ συμμετέχουν στη σύμπραξη του Φόρουμ για την Ισότητα και την Κοινωνική Συνοχή, προσφέροντας υποστήριξη στους μετανάστες και πρόσφυγες σε θέματα ένταξης στην αγορά εργασίας και αναγνώρισης προηγούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων τους.

■ Το Ηλεκτρονικό Παρατηρητήριο του Ιδρύματος Μελετών Λαμπράκη έχει αναλάβει την ηλεκτρονική διασύνδεση των δομών στήριξης του προγράμματος και παρέχει πληροφορίες για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, αλλά και για όσους ασχολούνται με ζητήματα μεταναστών και προσφύγων στη διαδικτυακή πύλη <http://www.migrantsingreece.com>. Ενημερώνεται καθημερινά με σχετικές ειδήσεις στα ελληνικά και στα αγγλικά από τα μέσα ενημέρωσης. Το Ηλεκτρονικό Παρατηρητήριο διαθέτει Οδηγό με τις ενώσεις και τις κοινότητες μεταναστών στην Ελλάδα, με διεθνόντες τηλεφώνια και πρόσωπα με τα οποία μπορεί να κοινωνήσει ο ενδιαφερόμενος, στατιστικά στοιχεία, μελέτες και βιβλιογραφία για το μεταναστευτικό, προαναγγέλλει εκδηλώσεων που ενδιαφέρουν τους μετανάστες ή διοργανώνονται από αυτούς, την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία που τους αφορά, ενδιαφέροντες ελληνικούς και διεθνείς συνδέσμους κ.ά.

ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ SOCIAL WORK FOUNDATION Πλ. Βικτωρίας 11, 104 34 Αθήνα

Στο πλαίσιο της Κοινωνικής Προτοβουλίας EQUAL και της Αναπτυξιακής Σύμπραξης «Φόρουμ για την Ισότητα και την Κοινωνική Συνοχή» καθώς και της υλοποίησης του Υποέργου 11: Δίκτυο Αναδόχων Εθελοντών, καλούμε επαγγελματίες (π.χ. εκπαιδευτικούς, δικηγόρους, ιατρούς, κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, κοινωνιολόγους) αλλά και απλούς ενεργούς πολίτες που θα ήθελαν να διαθέσουν τον ελεύθερο χρόνο τους για προσφορά εθελοντικής εργασίας σε οργανώσεις που εξυπηρετούν μετανάστες και πρόσφυγες.
Πληροφορίες και Διακάκη, Κοινωνική Λειτουργός, Δευτέρα έως Παρασκευή: Ώρες 8:30 π.μ. - 3:00 μ.μ. στα τηλέφωνα 210-8224037, 8210917, 8221591.

Μόλις ξεπεράσαμε τις δοκιμασίες, μη μας τα χαλάτε στο τέλος!

Η ταλαιπωρία των μεταναστών φαίνεται πως δεν σταματάει ποτέ, είτε καταθέτουν τα χαρτιά τους είτε παραλαμβάνουν. Πριν προλάβεις να πάρεις ανάσα από το τρέξιμο, την αγωνία, τις προθεσμίες, μόλις πας να πεις ένα "Όφ, επιτέλους τελείωσα για φέτος", σε περιμένουν άλλα.

Είλω με μοιραστά μαζί σας τη θλίψη και την απογοήτευσή μου για τους ανεκπαιδευτους ανθρώπους που έχουν ορίσει οι δήμοι και οι νομαρχίες, υποτίθεται για την εξυπηρέτηση των αλλοδαπών. Σας βεβαιώνω ότι οι περισσότεροι είναι στην κυριολεξία άσχετοι και απαίδευτοι, είναι άνθρωποι που λειτουργούν σαν ρομπότ, χωρίς ευαισθησία και λογική. Και με έκαναν προς στιγμήν να πιστέψω πως ό,τι και να κάνω, όσο και να προσπαθήσω, ποτέ δεν μπορεί να είναι όλα εντάξει, κάτι στο τέλος θα πάει στραβά...

Το περιστατικό, ένα από τα χιλιάδες που θα μπορούσαν να σας διηγηθούν μετανάστες, συνέβη όταν ξεκίνησα την καινούρια μου δουλειά. Ο εργοδότης δεν μπόρεσε να κάνει την πρόκλησή μου στον ΟΑΕΔ, παρότι είχα άδεια εργασίας και βεβαίωση ότι είχα κάνει τα απαραίτητα για την καινούρια άδεια παραμονής. Ο λόγος ήταν πως δεν είχα πάρει ακόμα στο χέρι την άδεια παραμονής. Αλλά τι έρταγα εγώ όταν περιμένα εδώ και 9 μήνες να μου παραδώσουν το αυτοκόλλητο που κολλάνε στο διαβατήριό; Κι από την άλλη, πώς θέλουν να μαζέψουμε αυτά τα πολυπόθητα ένσημα για την ανανέωση των πιστοποιητικών μας αν δεν εργαζόμαστε; Έτσι λοιπόν έτρεξα στη νομαρχία όπου ανήκω (δεν έχω ουσιαστικά τα ονόματα) για να δω επιτέλους τι γίνεται.

Η χαρά μου ήταν απερίγραπτη μόλις είδα στον πίνακα το δικό μου όνομα. Είχε ανακοινοθεθεί την ίδια μέρα. Ήταν για μένα το πιο όμορφο προκινά εδω και 9 μήνες. Όσοπου βρέθηκε αντιμετώπιση με τη μοιραία υπάλληλο. Μου ζήτησε το διαβατήριό μου. Συγκρίνοντας τον αριθμό του αυτοκόλλητου, βρήκε ότι στο κάτω μέρος του διαβατηρίου υπήρχε ένα νούμερο παραπάνω από αυτό που αναγράφεται στο πάνω δεξιά μέρος. Εγώ όμως γνώριζα καλά πως με επίσημη απόφαση κάθε κράτους, αυτό το ξέτρα νούμερο είναι ειδικό για κάθε πολιτική και εμφανίζεται εκεί, είτε κολλημένο είτε συνοδευόμενο από κάποιο σύμβολο. Στα βουλγαρικά διαβατήρια τεχνάει να είναι κολλημένο. Όλες οι ξένες πρεσβείες έχουν ενημερώσει τις νομαρχίες

και τους δήμους για το θέμα, ώστε να αποφεύγονται τα μπερδέματα. Η κυρία όμως που με εξυπηρετούσε δεν ήταν ενήμερη. Μάταια αγωνίστηκα να της εξηγήσω τι συμβαίνει. Η απάντησή της ήταν: «Δεν θα μου μάθει εσύ τη δουλειά μου... Την ξέρω πολύ καλά... Η άδεια σου επιστρέφεται για διόρθωση... Μη με απασχολείς άλλο...». Στη συνέχεια φώναξε κάποιον και με πέταξαν έξω.

Έτρεμα από τα νεύρα μου. Πώς θα περιμένα πάλι τόσο καιρό να πάρω τα χαρτιά μου; Πώς θα διορθωνόταν το λάθος, όταν λάθος δεν υπήρχε; Όταν λάθος ήταν η ίδια η υπάλληλος για τη θέση που το ελληνικό κράτος την είχε διορίσει; Έμαθα πως για πολλά πράγματα δεν φταιει το κράτος, αλλά το λεγόμενο "μέσο" που έχει ο καθένας και μπαίνει σε μια θέση χωρίς να γνωρίζει τη δουλειά. Απογοιτευτικά εντελώς. Ίσα που βασισίμουν για να μη βάλω τις φωνές και τα κλάματα στο δρόμο. Όταν γύρισα σπίτι μου καταριόμουν την ώρα και τη στιγμή που είχα πατήσει το πόδι μου στην Ελλάδα. Γκερμίστηκαν μέσα μου όλα όσα είχα διαβάσει για την ιστορία και τον πολιτισμό της. Με έκαναν άθελά μου να μιλήσω τους Έλληνες. Το μόνο που σκεφτόμουν ήταν να φτιάξω τα πράγματά μου και να πάω κάπου όπου θα με σεβόνταν και δεν θα μου φέρονταν σαν σκυλί του δρόμου. Με τη σκέψη αυτή αποκοιμήθηκα.

Όταν ξύπνησα μάζεψα τα κουράγια μου και αποφάσισα να πάλέψω να βρω το δικό μου. Δεν ήξερα ποιος μπορεί να με βοηθήσει. Μετά από πολύ ψάξιμο, έφθασα στη γενική γραμματεία της περιφερειακής νομαρχίας Α' Αθηνών και της εξήγησα τι συμβαίνει. Εκείνη ξαφνιάστηκε, μου είπε ότι όντως δεν υπήρχε πρόβλημα, διότι όλα τα διαβατήρια έτσι είναι. Μου υποσχέθηκε ότι θα επικοινωνούσε με το δήμο για να λυθεί η παρεξήγηση. Ηρέμησα. Το πρωί της άλλης μέρας πήγα πράγματι στο δήμο και πήρα αμέσως από την ίδια υπάλληλο το πολυπόθητο χαρ-

τάκι. Το κολλήσω στο διαβατήριό και μου ζήτησε συγγνώμη. Της απάντησα τότε: «Αν ξέρατε, κυρία, τι σημαίνει για μας αυτό το χαρτάκι, δεν θα μου το κάνατε αυτό». Δεν ξέρω πόσο κατάλαβε.

Τώρα που έχει περάσει καιρός, η ανάμνηση της πικρής εμπειρίας έχει κάπως ξεθωριάσει. Δεν μπορώ όμως να μη σκεφτώ τι μας περιμένει με τις καινούριες ανανεώσεις και να μην φωνάξω με τη φωνή όλων των μεταναστών: Οι δημόσιοι υπάλληλοι που ασχολούνται με τους μετανάστες πρέπει να γνωρίζουν τα καθήκοντα της θέσης τους και να εκπαιδεύονται ώσπου να κατανοήσουν πως εξυπηρετούν ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ.

Ιβλιάνια Νεντέλτσβα

Η μετανάστευση ως δώρο Θεού

Από τότε που ο Θεός κάλεσε τον πατέρα των πιστών, τον Αβραάμ, να εγκαταλείψει τη χώρα του και να γίνει μετανάστης στη Γη που του είχε ορίσει ο ίδιος ο Θεός, από τότε άνθρωποι κάθε φυλής συνεχίζουν να φεύγουν από τη χώρα τους για να βρουν ένα καλύτερο αήριο. Ο μετανάστης αναζητά πάντα μια καινούρια γη κι έναν καινούριο ουρανό, όπου κατοικεί η δικαιοσύνη και η αλληλεγγύη. Ο Αβραάμ, ο πνευματικός πατέρας κάθε μετανάστη, πήγε στη Γη που είχε διαλέξει για κείνον ο ίδιος ο Θεός. Άρα το να φεύγει κανείς από τη χώρα του για να πάει σε μια άλλη, άσχετα από προσωπικούς λόγους, είναι δώρο Θεού, αλλά την ίδια στιγμή και μεγάλη ευθύνη.

Ο αληθινός μετανάστης δεν είναι μόνο οικονομικός μετανάστης και φορέας πνευματικών και πολιτιστικών παραδόσεων. Όταν δεχόμαστε την ξενιτιά μας ως δώρο Θεού, θα δεχόμαστε και τη χώρα όπου ζούμε ως δώρο Θεού και θα τη φυλάμε ως κόρη οφθαλμού. Κάθε άνθρωπος είναι εικόνα του Θεού και αγαπά το συνάνθρωπό του. Εάν κάποιος ισχυρίζεται ότι αγαπά το Θεό και την ίδια στιγμή μισεί τον πλησίον του είναι ψεύτης. Πώς μπορεί κανείς να αγαπά το Θεό που δεν βλέπει και την ίδια στιγμή να μισεί τον αδελφό που βλέπει; Αγάπη εδώ σημαίνει να δεχόμαστε τον άλλο όπως είναι, όπως ο ίδιος θέλει να είναι. Με άλλα λόγια, να συμβάλλουμε με κάθε τρόπο για να μπορέσει να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που έχει για το καλό όλων μας. Εδώ βρίσκεται το πνευματικό θεμέλιο της μεταναστευτικής πολιτικής, που κύριο σκοπό έχει -ή θα έπρεπε να έχει- την ομαλή ενσωμάτωση των μεταναστών στην κοινωνία μας. Αλλά αυτή η πολιτική δεν εξαρτάται μόνο από το κράτος. Ο ίδιος ο μετανάστης πρέπει να αλλάζει νοοτροπία (σημειωτέον ότι μεταξὺ της λέξης "μετανάστης" και της λέξης "μετανοών" υπάρχει μια συγγένεια). Πρέπει να βιώσει την πολιτιστική μετάνοια, δηλαδή να αντικαταστήσει την τακτική "παίρνω και φεύγω" με την αγωνική "δίνο και ζω".

Ένας Γάλλος ειδικός στην κοινωνιολογία των μεταναστών έγραψε μια μεγάλη μελέτη όπου επισημαίνει ότι ο αλλοδαπός που ζει μόνιμα και νόμιμα στη Γαλλία δεν ξέρει παρά μόνο δυο γαλλικές λέξεις, το χρήμα και τον μπάτσο (le fic et le fric). Γνωρίζω προσωπικά αλλοδαπούς που έχουν γαλλικό διαβατήριο και είναι εντελώς αγράμματοι. Είναι φυσικό ότι με τέτοια νοοτροπία δεν μπορούν να ενταχθούν σωστά σε μια σωστή κοινωνία. Το ελληνικό κράτος έκανε το πρώτο βήμα και άπλωσε το χέρι στους μετανάστες με τη

μεγάλη επιχείρηση της νομιμοποίησης. Τώρα είναι η σειρά των αλλοδαπών να πάρουν τα πράγματα στα χέρια τους. Είναι απαραίτητο να βρίσκονται στην Ελλάδα εδώ και χρόνια και να μην έχουν ακόμα απολαύσει την ομορφιά της ελληνικής γλώσσας.

Ο ελληνικός λαός είναι ο μόνος λαός στον κόσμο που θεωρεί αυτούς που αποκτηνών την ελληνική παιδεία συγγενείς (Ο μετέχων της ημετέρας παιδείσεως έγινεν

εν πνεύματι αδελφός του γένους ημών, ως προέλεγε ο ρητορικός Ισοκράτης). Η Ελλάδα μας είναι μια χώρα με ξεχωριστή ιστορία και παράδοση. Όποιος θέλει να ζει σ' αυτόν τον τόπο δεν έχει παρά μόνο ένα δρόμο, τη σκληρή δουλειά για το καλό της μητέρας Ελλάδας και τότε και μόνο τότε θα έχουμε την ευλογία του Ουρανού αλλά και της Γης. Ας είναι η Ελλάδα μας ευλογημένη δια των μεταναστών και ας είναι οι αδελφοί μου μετανάστες ευλογημένοι στην Ελλάδα.

Πατήρ Αθανάσιος Χενέιν
Εφημέριος των εν Αθήναις Κοιτών

Μετανάστες οικοδόμοι

Οι δυσκολίες των μεταναστών οικοδόμων είναι πολλές. Η εργασία στην οικοδόμη δεν είναι ποτέ σίγουρη. Εργάζεσαι πέντε ημέρες με έναν εργοστάσιο, τρεις με άλλον και πάλι απ' την αρχή. Αυτή η απήλαση εργοστάσιων δυσκολεύει πολύ τη συλλογή των ενσήμων. Κι όπως ξέρουμε, εάν δεν παρουσιάσεις τα απαιτούμενα ένσημα στις αρμόδιες υπηρεσίες, δεν μπορείς να εξασφαλίσεις την άδεια εργασίας και την άδεια παραμονής σου. Εξάλλου, εάν υπολογίσεις πως για να προσκομίσεις μία βεβαίωση από το ΙΚΑ για το διασθένισμα ένσημα από έναν εργοδότη πρέπει να κλείσεις ραντεβού δύο μήνες πριν, για να προσκομίσεις βεβαιώσεις από όλους τους εργοδότες σου χρειάζεται να ξοδέψεις πολλές εργάσιμες μέρες στα γραφεία του ΙΚΑ. Εργάσιμες μέρες που μπορούν να ξεπεράσουν τον ένα μήνα και να σε αποσυντονίσουν εντελώς οικονομικά και εργασιακά. Οι δυσκολίες μεγαλώνουν με τη συλλογή και κατάθεση των απαιτούμενων εγγράφων για την παραβία της άδειας εργασίας και παραμονής από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Ο μετανάστης επιβαρύνεται επιπρόσθετα και από τη δυσκοπία στην ανάνηψη της ελληνικής γλώσσας. Έτσι αναγκάζεται να χαλαρίζει αρκετό χρόνο από υπηρεσία σε υπηρεσία για να μπορέσει να επιτύχει το διάφορα προβλήματα νομιμοποίησής του. Και γεννιέται το ερώτημα: Θα βρεθεί ο χρόνος για να εργαστεί; Γι' αυτό το λόγο οι μετανάστες απαιτούμε την απλούστευση των διαδικασιών νομιμοποίησης και τη μείωση της γραφειοκρατίας.

Τα σημαντικότερα ζητήματα για τον μετανάστη οικοδόμο ο οποίος διαθέτει νόμιμο έγγραφο και χρειάζεται να τα αναανεώσει είναι:

1. Ενοποίηση της άδειας εργασίας με την άδεια παραμονής.
2. Κατάθεση βιβλιαρίου υγείας σε ισχύ.
3. Κατάθεση διαβατηρίου σε ισχύ.
4. Κατάθεση φορολογικής ενημερότητας.

Φεΐμ Οσμάνι

Αργοπορημένη ερώτηση

Δεν είμαι ρατσίστρια. Έχω γράψει εναντίον του ρατσισμού, έχω συμμετάσχει στα αντιρατσιστικά φεστιβάλ. Ναι, καθέννας μας είναι γεννημένος με τη ράσα του, με το χρώμα του. Και σας ρωτώ, πώς να σου πω ότι είσαι μαύρος όταν το δέρμα σου είναι λευκό; Ή το αντίθετο, να σε πιο λευκό και να είσαι μαύρος; Έτσι ή αλλιώς, όπως λέω σε κάθε ευκαιρία, καθέννας έχει τη θέση του κάτω απ' τον ήλιο.

Στις ουρές για τη νομιμοποίηση έχετε δει τι μας συμβαίνει. Μια φορά περμέναμε πολύς κόσμος από διάφορα μέρη για να καταθέσουμε τα χαρτιά μας. Ε, δεν μπορούμε να πούμε πως ήμασταν πολύ υπομονετικοί, αλλά περμέναμε, έχοντας κάνει ουρά, οι χαζοί...

Υπάρχει μια κατηγορία ανθρώπων, ανεξάρτητα από χρώμα και φυλή, που κολλάνε στο πλάι της ουράς. Δεν πάνε πίσω. Και η ουρά αντί να μακραίνει, φαρδύνει. Έτσι κι εκείνη τη μέρα, η ώρα περνούσε, κι αν κάποιος από την ουρά έλεγε κάτι γινόταν κακός κι άρχιζαν οι φωνές. Με δυο λόγια, εγώ είμαι πονηρός, θα βουλευτώ, θα προπεράσω και βλέπουμε. Εσύ είσαι -δεν με ενδιαφέρει τι είσαι- κάτσε στην ουρά σου...

Η ουρά μεγάλωσε αρκετά και κάποιοι άρχισαν να μαλώνουν ότι δεν είναι από δω η αρχή της, αλλά από την άλλη πλευρά. Εμείς από δω, αυτοί από κει. Χαμός. Βγήκε επιτέλους ο υπάλληλος. Του εξηγήσαμε. Αυτός πετάει τις εξιδιαιρέσεις του. «Αν δεν σας αρέσει πηγαίνετε στις πατριδες σας να βρούμε και μες την συχία μας». Πίσω! το αυγό και κόρευτο... Είχε δικιο όμως στο εξής: Αν εμείς, που βρισκόμαστε όλοι στα ίδια χάλια, δεν είχαμε αλληλοσβεσασάν, ποιος άλλος θα μας σβεστών; Καλά να πάθουμε!

Μπήκε μέσα ο υπάλληλος κι εμείς απέξω συνεχίσαμε να καυγαδιζόμαστε. Στο τέλος κάποιος ντράπηκαν και μηήκαν κανονικά στην ουρά. Αλλά μια νεαρή μαύρη επέμεινε. Ήταν ντυμένη μοντέρνα και είχε περάσει κάμποσες ώρες μπροστά στον καθρέφτη για να τονώσει την ομορφιά της. Τα μαλλιά της ήταν καλοχτενισμένα και φορούσε κοσμητήματα στα χέρια, στο λαιμό, στα δάχτυλα. Στέκεται έξω από την ουρά και κάνει ότι είναι αφηρημένη. «Πήγαμε στην ουρά», λένε κάποιοι. Αυτή εκεί. Η ώρα περνούσε κι εμείς στεκόμασταν μιλώντας για το ένα και για το άλλο και άντε πάλι για την ουρά.

Χωρίς να το καλοσκεφτώ λέω: «Α, η μαύρη βρέθηκε πίσω μου». Ουου... Έβγαλε τότε αυτή μια γλώσσα... Και μάλισα στα αγγλικά. Φωνή ν' ακούσουν τ' αυτά σου. Την πείραξε η λέξη «μαύρη». Εγώ όσπασα, αλλά αυτή όχι. Συνέχισε να φωνάζει. Όσπου άνοιξαν την πόρτα και όρμησε μέσα. Πριν απ' όλους, Χωρίς ντροπή. Τετέλειωσε τη δουλειά της. Πριν απ' όλους.

Μουδιάσαμε με το θράσος της. Μας φόβισε. Και λευκή να ήταν το ίδιο θα συνέβαινε. Υπάρχουν άνθρωποι κι άνθρωποι. Δεν έχει καμία σχέση το χρώμα τους. Σας ξαναρωτώ: πώς το λευκό να το πιο μαύρο και το μαύρο λευκό; Απάντησέ μου κοπέλα μου, επειδή εγώ είμαι στην ηλικία της μητέρας σου, μπορεί και πιο μεγάλη. Ο άνθρωπος μετρείται με την ομορφιά του ή με την αξιοπρέπειά του;

Βενελίνα Μαρίνοβα

Μάθε παιδί μου γράμματα

για να συμβιώνεις αρμονικά με το διαφορετικό

Ο Τόνι από τη Νιγηρία, η Αϊντα από την Αλβανία, η Οξάνα από την Ουκρανία και η Δημητρίνα από τη Βουλγαρία κάθονται πλάι-πλάι στο θρανίο με την Ελένη, τον Αντρέα και τον Κική. Μόλις πριν από δέκα χρόνια, στα ελληνικά δημοτικά και γυμνάσια επικρατούσε γλωσσική και εθνική ομοιογένεια. Σήμερα, στις σχολικές τάξεις μιλιούνται πάνω από 20 διαφορετικές γλώσσες και συνυπάρχουν 30 πολιτισμοί. Οι αλλοδαποί μαθητές, παιδιά μεταναστών και προσφύγων από όλο τον κόσμο, αβλά και τα παιδιά παλινοστούτων –πρώην μεταναστών και προσφύγων– γεμίζουν τις αίθουσες με νέες μουσικές και χρωματικές νότες, με νέες απορίες και ιδέες, με νέες προκλήσεις για τους εκπαιδευτικούς και την κοινωνία.

της Άντας Σασάτη

ρέσεων, δεν υπάρχει εκπαιδευτικό υλικό που να λαμβάνει υπόψη το γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο των αλλοδαπών μαθητών. Σε σχετική ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ο συντονιστής της περιφερειακής επιστημονικής επιτροπής Μακεδονίας, Παναγιώτης Ξωχέλλης, τόνισε ότι τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί αλλά και οι παλινοστούτες ή αλλοδαποί μαθητές είναι η έλλειψη ενημέρωσης των διευθυντών και του διδακτικού προσωπικού για τα προβλήματα από την αλλαγή της σύνθεσης του μαθητικού πληθυσμού.

Τετάρτη απόγευμα, 6.15, σε ένα κατάστημα ψιλικών κάπου στο κέντρο της Αθήνας. Μία κυρία, γύρω στα 35, αφρικανικής μάλλον καταγωγής, περιμένει στην ουρά μαζί με την κόρη της. Η μικρή πρέπει να είναι 12 χρονών, αλλά παρόλα αυτά λειτουργεί ως διερμηνέας και σε οσπατά ελληνικά εξηγεί στην ιδιοκτήτρια του καταστήματος τι θέλει να αγοράσει ή μητέρα της για το σπίτι. Η ιδιοκτήτρια ακούει προσεκτικά το κοριτσάκι. Ήταν κι αυτή κάποτε μετανάστρια στη Γερμανία...

Η εικόνα είναι γνωστή στους κατοίκους του κέντρου της Αθήνας. Περίπου 130.000 από αυτά τα παιδιά, παιδιά μεταναστών, προσφύγων και παλινοστούτων, φοιτούν στα ελληνικά σχολεία σήμερα. Το μεγαλύτερο ποσοστό βρίσκεται στα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά. Στοιχεία που παρουσίασαν οι επιστήμονες του Κέντρου Διαπολιτισμικής Αγωγής στην Επιτροπή Απόδημου Ελληνισμού της Βουλής δείχνουν ότι οι αλλοδαποί μαθητές στα δημόσια σχολεία της Αθήνας αυξάνονται ραγδαία. Από το 1996 έως το 1998 είχαν καταμετρηθεί 43.000 μαθητές, από το 1998 έως το 2000 έφθασαν τους 87.000 και από το 2000 έως το 2002 τους 120.000. Από την έρευνα φαίνεται ότι το υψηλότερο ποσοστό αλλοδαπών φοιτούν σε δημόσια σχολεία του κέντρου της Αθήνας. Τα ελληνικά σχολεία γίνονται πολυπολιτισμικά.

Πώς αντιμετωπίζεται το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

Το υπουργείο Παιδείας έχει υιοθετήσει μια διαπολιτισμική μορφή εκπαίδευσης για νέους με εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές ή μορφωτικές ιδιαιτερότητες. Από το 1996 μέχρι σήμερα ιδρύθηκαν και λειτουργούν 26 σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης σε όλη την Ελλάδα. Από αυτά 13 είναι τα δημοτικά, 9 τα γυμνάσια και 4 τα λύκεια. Για να χαρακτηριστεί ένα σχολείο διαπολιτισμικό, θα πρέπει ο αριθμός των παλινοστούτων και των αλλοδαπών μαθητών να πλησιάζει το 45% του συνολικού αριθμού. Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις το ποσοστό των αλλοδαπών αγγίζει ακόμη και το 88% του συνόλου των μαθητών του σχολείου. Η αύξηση αυτή οδήγησε το υπουργείο Παιδείας στη λήψη μέτρων, όπως να καθιερώσει ποσοστιαία αλλοδαπών μαθητών μέχρι 40% στα σχολεία της Αττικής και να ενισχύσει τους μαθητές όχι μόνον των διαπολιτισμικών, αλλά και άλλων 400 σχολείων ολόκληρης της χώρας. Μεταξύ άλλων προβλέπεται η δημιουργία επιπλέον τάξεων υποδοχής και φροντιστηριακών μαθημάτων για την ενίσχυση των αλλοδαπών μαθητών.

Πολλοί είναι όμως οι εκπαιδευτικοί που θεωρούν ότι η προσπάθεια αυτή παρουσιάζει ελλείψεις. Για παράδειγμα, θεωρούν ότι οι τάξεις υποδοχής εννοούν τη δημιουργία σχολείων δύο ταχυτήτων και ως επακόλουθο την γκετοποίηση των αλλοδαπών μαθητών. Η κοουλτούρα, ο πολιτισμός και η γλώσσα των 30 περίπου εθνοτήτων που παρακολουθούν τα ελληνικά σχολεία παραμερίζεται από την ελληνική και, εκτός ελαχίστων εξαι-

Ρατσισμός, ξενοφοβία και παιδεία

Από την έρευνα που πραγματοποίησε η ΚΑΠΑ Research A.E. για λογαριασμό της UNICEF, με τίτλο «Διακρίσεις-ρατσισμός-ξενοφοβία και ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα», φαίνεται ότι υπάρχουν πολλές περιπτώσεις διακρίσεων σε βάρος των αλλοδαπών μαθητών που εκπορεύονται από τους υπόλοιπους μαθητές, τους γονείς, τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς και τις διευθύνσεις των σχολείων. Η έρευνα κατέγραψε τις απόψεις, το βαθμό ανοχής και αποδοχής των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των γονέων ως προς τη διαφορετικότητα των αλλοδαπών μαθητών στις ελληνικές σχολικές κοινότητες. Ο κύριος Ηλίας Λυμπερής, υπεύθυνος ενημέρωσης της UNICEF, αναφέρει ότι η πιο κλειστή από τις προαναφερθείσες ομάδες ήταν οι γονείς και επομένως: «Οι εκπαιδευτικές εμφανίζονται πιο ανοιχτοί, αλλά δηλώνουν ανέτοιμοι να διδάξουν τα παιδιά των μεταναστών. Τα παιδιά, από την άλλη πλευρά, φαίνεται ότι όσο πιο μικρά είναι στην ηλικία, τόσο πιο μεγάλη ανεκτικότητα παρουσιάζουν απέναντι στους αλλοδαπούς συμμαθητές τους».

Δίκτυο σχολείων κατά του ρατσισμού

Η Ελληνική Επιτροπή της UNICEF είναι επίσης εταίρος στην «Αναπτυξιακή Σύμπραξη για την Ισότητα και την Κοινωνική Συνοχή» του προγράμματος «Φόρουμ για την Κοινωνική Συνοχή», που εντάσσεται στην κοινοτική πρωτοβουλία Equal. Εταίρος στην ίδια Σύμπραξη είναι και το Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης (ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ.) της ΟΛΜΕ. Στο πλαίσιο του Equal οι δύο φορείς έχουν αναλάβει τη δημιουργία Δικτύου Σχολείων κατά του Ρατσισμού στους Δήμους Αθηναίων και Αχαρνών, δύο δήμους με έντονη παρουσία αλλοδαπών και ανάλογα εκπαιδευτικά προβλήματα.

Ειδικότερα, η UNICEF έχει αναλάβει τη δημιουργία αντιρατσιστικού πακέτου για τα 8 νηπιαγωγεία και τα 8 δημοτικά σχολεία του Δικτύου των αντιρατσιστικών σχολείων και τη διοργάνωση μιας διαπολιτισμικής εκδήλωσης. Τα παιδιά που συμμετείχαν και συμμετέχουν στο πρόγραμμα αυτό έδειξαν, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, αλλαγή στάσης προς το θετικό, τονίζει ο κ. Λυμπερής. Η επαφή με το 'άλλο', το 'διαφορετικό' απομάκρυνε το φόβο.

Το φόβο που πέσει, τέτοια εποχή, σκορπούσε ο Τύπος βομβαρδίζοντας το κοινό με τίτλους όπως «Στατιστικές εθνικού τρόμου», «Στο λιμν-απ οι αλλοδαποί» (Αθηναϊκή 20/10), «Ελλάς, Ελληνών...αλλοδαπών» (Αδέσμευτος Τύπος, 20/10). «Περισσότεροι σε λίγο στο δημοτικό οι αλλοδαποί μαθητές από τους Έλληνες», συμπλήρωσε ο Ελευθερός Τύπος. Είχε προηγηθεί δημοσίευμα του Τύπου της Κυριακής (1/10) με

τίλο «Πρόσφυγες' μέσα στα σχολεία τους», στο οποίο γινόταν λόγος για το «τέραςτο πρόβλημα με τους αλλοδαπούς μαθητές στα σχολεία της Αθήνας, αφού ο ένας στους πέντε μαθητές, κυρίως στις λαϊκές συνοικίες, είναι ξένος». Το φόβο που κατάφεραν να περάσουν και φέτος ορισμένα ΜΜΕ, καταγράφοντας για τους ιστορικούς του μέλλοντος, την άλωση της «ελληνικότητας» από αλλοδαπούς αριστούχους που θα κρατούσαν τη σημαία στις μαθητικές παρελάσεις...

Αντί ακριβώς το θέμα «Ρατσισμός μέσα από τα ΜΜΕ και ο ρόλος του σχολείου» επέλεξε το ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ, για να επεξεργαστούν οι μαθητές και μαθήτριες 4 γυμνασίων και του Εσπερινού ΤΕΕ του Δήμου Αχαρνών και 9 γυμνασίων και του Διαπολιτισμικού Σχολείου του Δήμου Αθηναίων. Σε πρώτη φάση οι μαθητές συζητήσαν τις θετικές και αρνητικές πτυχές της λειτουργίας των μέσων ενημέρωσης σε ό,τι αφορά το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών και άσκησαν την ικανότητά τους να γίνονται κριτικοί αποδέκτες των μηνυμάτων των ΜΜΕ. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν επιμορφωτικό σεμινάριο για θέματα ρατσισμού και ξενοφοβίας και τα σχολεία εφοδιάστηκαν με μικρή βασική βιβλιογραφία 15-20 βιβλίων με σχετικό περιεχόμενο.

Μέσα από την επικοινωνία των σχολείων του Δικτύου προέκυψε ένα ειδικό έντυπο, με τίτλο «Ρατσισμός και ΜΜΕ» που κυκλοφόρησε στα σχολεία της Αθήνας. Στις διάφορες δραστηριότητες διαπολιτισμικής εκπαίδευσης συνεργάζονται μαθητές, γονείς, η τοπική κοινωνία και αυτοδιοίκηση. Καρπός αυτής της συνεργασίας είναι αξιόλογοι μαθητικές εργασίες, οι οποίες αξιοποιούνται από την επιστημονική ομάδα του έργου, αφενός για την έκδοση όμοιου εκπαιδευτικού βιβλίου και αφετέρου για το σχεδιασμό πρωτότυπου διδακτικού υλικού όπως παιχνίδια, διαπολιτισμικές περιηγήσεις, μαθήματα για τους πολιτισμούς τους κόσμου. Στην προσπάθεια εντάσσεται και ο διαγωνισμός βιντεοταινίας που θα συμβάλει στην καταπολέμηση των αρνητικών στερεοτύπων για άλλους λαούς και ομάδες ανθρώπων που προκήρυξε η ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ, ανάμεσα στους μαθητές της Αττικής, για να καλλιεργήσει το

πνεύμα της ανεκτικότητας, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και διαπολιτισμικής συνειδησης.

Τα ξένα σχολεία

Τα ξένα σχολεία, δηλαδή σχολεία που το εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα είναι σε γλώσσα εκτός της ελληνικής, είναι αρκετά για μικρούς μετανάστες που βρίσκονται στην προσχολική και πρωτοβάθμια σχολική εκπαίδευση. Τα πιο γνωστά από αυτά είναι ο παιδικός σταθμός Κασάπι και τα σχολεία του Παναφρικανικού Σύνδεσμου, του Αρμενοπαίδων, του Αρμενικού Κουανού Σταυρού, του Σωματίου Αρμενικής Αγαθουργίας, η Ιαπωνική Σχολή Αθηνών, το Πολωνικό, το Λιθουανικό, το Ουκρανικό, το Λιθικό και της Κοινότητας της Σιέρας Λέονε. Παράλληλα, στους χώρους μερικών μεταναστευτικών κοινοτήτων λειτουργούν και τμήματα εκμάθησης γλώσσας. Φυσικά υπάρχουν και τα ξένα ινταργαγεία, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια και κολέγια, με ακριβά δίδακτρα, για τους πιο ευνοημένους μετανάστες.

Υπάρχουν και τα Πίσω Θρανία!

Το φθινόπωρο του 1999 συγκροτήθηκαν τα Πίσω Θρανία, μια πρωτοβουλία αλληλεγγύης προς τους μετανάστες από το Δίκτυο Κοινωνικής Υποστήριξης Μεταναστών και Προσφύγων. Η ομάδα αποτελείται από 30 περίπου εθελοντές εκπαιδευτικούς που παραδίδουν μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε πρόσφυγες και μετανάστες. Επίσης παρέχει ενημέρωση και βοήθεια στις οικογένειες μεταναστών για θέματα που αφορούν τη φοίτηση των παιδιών τους στα ελληνικά σχολεία. Τα μαθήματα γίνονται στο Στέκι Μεταναστών και Προσφύγων, Τσαμαδού 13α στα Εξάρχεια (τηλ. 210 - 3304901, 3813928).

Πέρι τα παρακολούθησαν 200 περίπου ενήλικοι μετανάστες από 25 διαφορετικές κοινότητες. «Πίσω Θρανία», λοιπόν, επειδή οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ότι είναι των πίσω θρανίων στην τάξη και της γαλαρίας στα πολύμα. Επειδή πιστεύουν σε μια εκπαίδευση χωρίς διακρίσεις και επειδή στην εκπαίδευση χωράνε όλοι, από όποιο σημείο της γης κι αν έρχονται.

Ανάμεσα σε δύο πατρίδες

Είδαμε με χαρά τα παιδιά των προσφύγων και των οικονομικών μεταναστών να παρακολουθούν όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Τα είδαμε να εντάσσονται στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα και πολλά από αυτά να πρωτεύουν στα μαθήματα. Αυτό εκτός από υπερηφάνεια δημιουργεί και ένα σοβαρό ερώτημα: Αφού τα παιδιά μαθαίνουν μόνον την ελληνική γλώσσα, το μέλλον τους προδιαγράφεται πια αποκλειστικά στην Ελλάδα;

Εγώ θα πρότεινα οι οργανωμένες Κοινότητες να δημιουργήσουν ομάδες δασκάλων και καθηγητών που -προαιρετικά και μετά τις ώρες του σχολείου- θα δίδασκαν στα παιδιά των προσφύγων και των μεταναστών τη γλώσσα τους, όπως και μέρος της ιστορίας του τόπου καταγωγής τους. Είναι σημαντικό αυτό να γίνεται με επίσημο αναγνωρισμένο τρόπο και με τα ανάλογα πιστοποιητικά, ώστε τα παιδιά να μη χάσουν τη δυνατότητα να επανεπαιδαγωγηθούν όσο το δυνατόν γρηγορότερα στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας καταγωγής τους, αν χρειαστεί να επιστρέψουν εκεί. Γι' αυτό θα πρέπει να ζητηθεί από τις μεταναστευτικές Κοινότητες, σε συνεννόηση με τον μορφωτικό ακόλουθο και υπό την αιγίδα της προεβίαιας τους, να φροντίσουν να προμηθευτούν τα σχετικά βιβλία και βοηθήματα. Για να μην χάσουν τα παιδιά των μεταναστών και των προσφύγων τον πολιτισμό της χώρας τους και να μην ξεχάσουν την ιστορία τους.

Ροντίκα Παναϊτέσκου

Τις απόψεις τους για την κατάσταση στην ελληνική πρωτοβάθμια εκπαίδευση εκθέτουν με επιστολή τους στον «Μέτωκο» οι Άρτεμις Πετροπούλου και Αντρέα Χάλαρη-Felder, πρόεδρος και ταμίας, αντίστοιχα, του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του 26ου Δημοτικού Σχολείου Αθηνών:

«Όπως πολλοί τομείς έτσι και η εκπαίδευση στη χώρα μας βρίσκεται σε μια παρακμάζουσα κατάσταση, μη μπορώντας να αντιμετωπίσει τις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια στα σχολεία μας. Η ακαταλληλότητα των σχολικών εγχειριδίων, που συγγράφονται με τις ευλογίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και των επικεφαλής αυτού από τη μια και το μεγάλο μεταναστευτικό μαθητικό ρεύμα από την άλλη, σε συνδυασμό με την ελλιπή διδακτική ικανότητα πολλών λειτουργών της εκπαίδευσης, συνθέτουν τη σημερινή ζοφερή πραγματικότητα με αναπόφευκτα θύματα τους ίδιους τους μαθητές.

Το σχολικό αναλυτικό πρόγραμμα, σχεδιασμένο χρόνια πριν να απευθύνεται σε ομοιογενείς μαθητικές ομάδες, είναι σήμερα ανεπαρκές και ακατάλληλο να εφαρμοστεί σε μια τάξη που αποτελείται κατά 70% από αλλοδαπούς μαθητές.

Το πρόβλημα εντοπίζεται εντονότερα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, εκεί όπου οι μικροί μαθητές καλούνται να έρθουν για πρώτη φορά σε επαφή με τον κόσμο της γνώσης, τη γλώσσα και τις βασικές της έννοιες. Οι μικροί μετανάστες, ενώ ακόμη δεν είναι κάτοχοι της μητρικής τους γλώσσας, βρίσκονται σε μια αίθουσα διδασκαλίας μαζί με συμμαθητές που δεν μιλούν και την ίδια γλώσσα.

Αυτό έχει σαν συνέπεια την αδυναμία του δασκάλου να ισορροπήσει την τάξη -αν φυσικά είναι εκπαιδευμένος να αντιμετωπίζει τέτοιες συνθήκες, που συνήθως δεν είναι-, την αδυναμία των μαθητών να βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο γνώσης και την αργοπορία της τάξης να προχωρήσει στο αναλυτικό πρόγραμμα. Οι τάξεις υποδοχής που κάθε σχολείο με ένα ποσοστό αλλοδαπών θα έπρεπε να διαθέτει, φέτος, για λόγους οικονομίας, άρχισαν να καταρρέουν και τα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι μόνο 3 σε όλη τη χώρα, ενώ στο κέντρο της Αθήνας και μόνο θα έπρεπε να είναι πάνω από 10. Η εκπαιδευτική υποδομή λοιπόν της Ελλάδας είναι επικειώς ανύπαρκτη, ενώ το μεταναστευτικό ρεύμα διαρκώς αυξάνεται.

Οι εθνικές ταυτότητες χάνονται -στο όνομα της παγκοσμιοποίησης ίσως-, οι εθνικές κληρονομικές καταπατώνται, βασικές εθνικές αξίες όλων των μετεχόντων της εκπαίδευσης μαθητών δεν διδάσκονται πλέον, οδηγούνται έτσι τους αριανούς παγκόσμιους πολίτες σε μια συγκεχυμένη αντίληψη της ίδιας τους της εθνικότητας. Οι διαφορές πολιτισμού, κουλτούρας, αγωγής, νοοτροπίας που συνοδεύουν τα μαθητικά σύνολα και τις οικογένειες προέλευσής τους, αντί να αποτελούν ατίτες συνέυρεσης και δημιουργίας, προς αποφυγήν δυσκολιών, καταλήγουν ανύπαρκτες. Η άγνοια της ελληνικής γλώσσας από το μετανάστη γονέα χρεώνεται σ' αυτόν από τον εκπαιδευτικό ως αδιαφορία και ο φόβος αυτής της άγνοιας τον κάνει επιθετικό απέναντι στους άλλους γονείς και ίσως αδιάφορο να συμμετέχει σε σχολικές δραστηριότητες.

Με την βεβαιότητα για το μέλλον τους, οι μετανάστες, γνωρίζοντας ότι αύριο ίσως να μη βρίσκονται πλέον σ' αυτή τη χώρα, δεν αγωνίζονται για τη βελτίωση των συνθηκών εκπαίδευσης των παιδιών τους.

Κι εδώ έχουμε την κραυγή των Συλλόγων Γονέων & Κηδεμόνων των σχολείων μας: Φίλοι γονείς, ελάτε στους Συλλόγους Γονέων των σχολείων των παιδιών σας, να αγωνιστούμε μαζί για μια καλύτερη εκπαίδευση των παιδιών ΜΑΣ.»

Μαρτυρίες παιδιών μεταναστών και προσφύγων που φοιτούν σε ελληνικά σχολεία

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑ

Η Αλεξάνδρα κατάγεται από τους Αγίους Σαράντα της Αλβανίας, είναι 15 χρονών και φοιτά στην Α' Λυκείου. «Όταν ήμουν στο δημοτικό είχα κάποια προβλήματα με συμμαθητές μου που υποτιμούσαν τους ομοεθνείς μου, θεωρώντας μας παιδιά ενός κατώτερου θεού. Τώρα πα οι περισσότεροι φίλοι μου είναι Έλληνες και δεν αντιμετωπίζω πλέον πρόβλημα. Εύχομαι οι γονείς να προτρέπουν τα παιδιά τους να σεβονται τη διαφορετικότητα του άλλου».

ΓΚΕΡΑΛΝΤΑ ΟΣΜΑΝΙ

Η Γκεράλντα κατάγεται από την Αλβανία. Είναι 9 ετών και πηγαίνει στην Ε' δημοτικού. «Ήρθα στην Ελλάδα πριν από επτά χρόνια. Βρήκα φίλες και φίλους. Είμαι ευτυχομένη. Εδώ στην Ελλάδα πηγαίω με τις φίλες μου σε διάφορα πάρτι και διασκεδάζουμε. Αγαπάω την Ελλάδα όσο την Αλβανία και δεν επιθυμώ να φύγω γιατί πηγαίω στο ίδιο σχολείο πέντε χρόνια και δεν θέλω να αλλάξω το σχολείο μου. Έχω πολύ καλές φίλες και δεν θα ήθελα να τις αλλάξω γιατί περνάμε πολύ ωραία, πάμε και ερχόμαστε μαζί από το σχολείο. Στενοχωριέμαι μόνο μερικές φορές όταν πηγαίνομε με τους γονείς μου στις διάφορες υπηρεσίες για τα χαρτιά μας. Είμαι ευχαριστημένη επειδή έχομε έναν πολύ καλό δάσκαλο, ο οποίος μου εξηγεί τα πάντα όταν εγώ έχω αμφιβολίες και δυσκολίες. Δεν είχα ποτέ προβλήματα με τις δασκάλες και τους δασκάλους μου. Η επιθυμία μου είναι να μην αποχωριστώ ποτέ τους φίλους, τις φίλες μου και την Ελλάδα».

ΣΑΡΑ ΑΛΥ

Η Σάρα κατάγεται από το Κάιρο της Αιγύπτου. Είναι 17 χρονών και μαθήτρια της Γ' Λυκείου. «Όταν βρισκόμουν στο δημοτικό έπρεπε να αντιμετωπίσω το βλέμμα των συμμαθητών μου όταν άκουγαν πως ανήκο σε μια άλλη θρησκεία, χωρίς να έχουν, πιστεύω, προσδιορίσει τι σημαίνει αυτό. Η έκπληξη και η ασυνείδητη εκδήλωση ειρωνείας με ενοχλούσαν. Στην ηλικία που είμαι τώρα τα παιδιά είναι περισσότερο ώριμα και δεν πιστεύουν πως το να είναι κάποιος διαφορετικός σημαίνει πως δεν αξίζει».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΜΑΡΑ

Ο Δημήτρης είναι 9 χρονών και κατάγεται από τη Σιέρα Λέονε. «Έχω γεννηθεί εδώ. Πάω τσάρτι δημοτικού και τα μαθήματα μου φαίνονται πολύ εύκολα. Κάνω και αγγλικά. Έχω φίλους από όλο τον κόσμο, από την Αλβανία, από την Ελλάδα και από τη Βουλγαρία και είμαστε όλοι στην ίδια τάξη. Παίζω κρυφτό και κουτού με τους φίλους μου. Η δασκάλα μου είναι πολύ καλή. Όταν μεγαλώσω θέλω να γίνω ποδοσφαιριστής».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑ

ΓΚΕΡΑΛΝΤΑ ΟΣΜΑΝΙ

ΣΑΡΑ ΑΛΥ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΜΑΡΑ

Από τη βουλόφιλη εφημερίδα έμαθα ότι στο κέντρο της Αθήνας, στο σταθμό του Ηλεκτρικού στην Ομόνοια, υπάρχει ένα έργο ενός δικού μας Βούλγαρου καλλιτέχνη. Μα πώς έτσι; αναρωτήθηκα. Τόσες φορές περνάω από το σταθμό και να μην ξέρω ότι βρίσκεται εκεί από τις 19 Μαρτίου του 2003; Ήθελα να τον γνωρίσω και να τον παρουσιάσω στους άλλους. Σε όλους, σε όλον τον κόσμο! Το έργο ενός Βούλγαρου ομορφαίνει τον κόμβο του μετρό στη γραμμή Κηφισιά-Πειραιά! Δεν αξίζει να μάθουμε περισσότερα;

Πήρα τη φωτογραφική μηχανή μου. Το φωτεινό έργο εξακολουθεί να κοσμεί το σταθμό, ανάμεσα στα φωτεινά κίτρινα πλακάκια. Οι επιβάτες διαβάζουν στη διπλανή επιγραφή: «Ο σταθμός της Ομόνοιας είναι ένας τόπος συνάντησης ανθρώπων και διασταύρωσης ιδεών από όλα τα έθνη και τους πολιτισμούς. Μια πραγματική πολυ-πολιτισμική μήτρα της πόλης, γύρω από την οποία αρθρώνεται και διαφθρώνεται η Αθήνα. Το έργο αποτελείται από 4 κολόνες που συμβολίζουν τις τέσσερις φυλές -λευκή, μαύρη, κίτρινη, κόκκινη- και μια κατασκευή από κρύσταλλο, ανοξείδωτο ατσάλι και φως, όπου αποτυπώνεται η μετακίνηση των ανθρώπων και των ιδεών στην εποχή της παγκοσμιοποίησης».

Πώς το έχει σκεφτεί ο καλλιτέχνης; Κάθε εθνική σημαία έχει μετατραπεί σε σπιτάκι κι ανάμεσά τους γράφονται γράμματα που μπλέκονται αενάως κι έτσι φτιάχνουν λέξεις από διάφορες πανάρχαιες γλώσσες.

Λίγο αργότερα, όταν γνωριζόμαστε καλύτερα, μου λέει: «Ετσι είναι. Καθένας μας, όπου και να βρίσκεται, φέρνει μαζί το σπίτι του.» Ωστόσο, σταματά εκεί την ανάλυση: «Το έργο είναι αυτό που είναι. Δεν σχολιάζεται, δεν υπομνηματίζεται», λέει κοφτά ο καλλιτέχνης, εστιάζοντας αλλού τη συζήτηση.

Το μοντάρισμα του έργου ήταν πολύ δύσκολο, όπως μου εξήγησε. Δούλεψαν αρκετοί άνθρωποι, έκλεισε ο σταθμός, έγινε φασαρία... Ο ίδιος έχει κρατήσει τις φωτογραφίες της δουλειάς που έκαναν οι άλλοι για να αναρτηθεί το έργο του.

Ο Βεντισιολάβ Ιτόφ γεννήθηκε το 1955 στη Βουλγαρία. Σπούδασε στο Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο και αποφοίτησε από την Ακαδημία Καλών Τεχνών της Σόφιας με καθηγητή τον Βένκο Κόλεφ. Αργότερα παρακολούθησε μαθήματα στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Βερολίνου. Δουλεύει, πειραματίζεται και ερευνά το χώρο της ζωγραφικής και της γλυπτικής. Έχει δημιουργήσει ανάγλυφα και γλυπτά σε δημόσια κτίρια στη Βουλγαρία, την Ιαπωνία και την Ελλάδα.

Εκτός από τη σύνθεση της Ομόνοιας, που καταλαμβάνει επιφάνεια 3x3x4 μ., έχει κατασκευάσει δύο άλλα έργα μεγάλου διαστήσεων, 40 τ.μ. το καθένα, για το Πρότυπο Γυμνάσιο της πόλης Πλέβεν, ένα έργο 80 τ.μ. για την εταιρία Πετρόλ και ένα 15 τ.μ. για τη δημοτική πινακοθήκη στο Πλέβεν. Έργα του υπάρχουν στην Εθνική Πινακοθήκη της Σόφιας, στη συλλογή του Πολιτιστικού Συμβουλίου και σε δημοτικές πινακοθήκες της Βουλγαρίας, καθώς και σε ιδιωτικές

ΒΕΝΤΣΙΣΛΑΒ

ΙΟΤΟΦ

Αέναιες διασταυρώσεις στην Ομόνοια

ουλλογές στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, την Τσεχοσλοβακία, τις ΗΠΑ, τη Γαλλία, την Ολλανδία και τη μακρινή Ιαπωνία.

Ο Βεντσιλάβ Ιότοφ ήρθε στην Ελλάδα το 1990. Βρίσκεται εδώ δηλαδή πάνω από 13 χρόνια, κατά τα οποία δούλεψε πολύ σκληρά: «Στην αρχή τα πράγματα ήταν πολύ δύσκολα. Δούλενα πάρα πολύ, κουφάλαια τόνους τσιμέντο. Όταν γύριζα σπίτι έκανα μπάνιο και άρχιζα να ζωγραφίζω ως αργά τη νύχτα. Κοιμόμουν ελάχιστες ώρες. Όλη η κόπωση όμως σβήστηκε μόλις έκανα την πρώτη μου έκθεση στην αίθουσα Τέχνης 'Αέναιον', στην Αθήνα, όπου πούληθηκαν όλα τα έργα μου. Η ικανοποίηση ήταν μεγάλη για μένα».

Συμπαράστατης σε όλη αυτή την πορεία υπήρξε η οικογένειά του. Σφίγγει το χέρι του σε γροθιά όταν μιλάει γι' αυτούς: «Έχω καλή οικογένεια. Αν δεν ήμασταν ενομένοι δεν θα καταφέραμε τίποτα». Η σύζυγός του, η Ντιλιάνα, εργάζεται σε γραφείο δημοσίων σχέσεων και τον βοηθάει πολύ. Η μεγάλη του κόρη Λίλια σπουδάζει στη Νομική Σχολή και η μικρή Μαρία παρακολουθεί θεατρικές σπουδές στην Αθήνα.

Μα πάνω από όλα χρειάζεται πολλή δουλειά, ταλέντο, επιμονή και σταθερότητα χωρίς συμβιβασμούς. Ο Βεντσιλάβ το τονίζει αυτό: «Δεν είμαι άνθρωπος των συμβιβασμών. Έχω έρθει εδώ για να δημιουργήσω πολιτισμό. Η δουλειά μου ισοδυναμεί με κοινωνική δράση. Πρέπει να προκαλεί και να προσκαλεί. Ένα έργο μπορεί να το δεχθούν ή να μην το δεχτούν. Αλλά το να περάσει απαραίτητο εί-

“ Υποκλίνομαι βαθιά σ' αυτόν το μικρό λαό, που έδωσε άσυλο, δουλειά και ψωμί σε τόσο κόσμο! Χωρίς να είναι προετοιμασμένοι γι' αυτό, χωρίς να γνωρίζει πώς να χειριστεί τέτοιες καταστάσεις... Κάποτε οι μετανάστες πρέπει να στήσουν το Άγαλμα των Ευχαριστιών προς την Ελλάδα ”

ναι το χειρότερο που μπορεί να συμβεί σε έναν καλλιτέχνη».

Έχει κάνει πολλούς φίλους όλα αυτά τα χρόνια που βρίσκεται στην Ελλάδα. Φίλους όμως έχει και στη Γερμανία, στη Νέα Υόρκη, στη Γαλλία. Με τα χρόνια απομακρύνεται σιγά σιγά από τους παλιούς φίλους του στη Βουλγαρία. «Με δέχονται καλά, αλλά έχουμε κάπως απομακρυνθεί, δεν ταυτίζομαστε όπως παλιά. Κρίμα, γιατί κι αυτοί μπορούσαν να γίνουν πολύ καλοί καλλιτέχνες, αλλά τους λείπει το περιβάλλον, οι εκδηλώσεις...»

Για τη ζωγραφική του -αφηρημένη και μοντέρνα θα την χαρακτηρίσαν οι τεχνοκριτικοί- ο Βαντσιλάβ λέει: «Δίνω πάντοτε έμφαση στο άτομο, επειδή τέτοιος είναι κι ο κόσμος που ζούμε. Ένας καλλιτέχνης είναι συνάμα φιλόσοφος, ερευνητής, επαγγελματίας. Πάντα αναζητώ αυτό που ταραξεί την ηρεμία, αυτό που με προκαλεί να ενεργήσω, να δημιουργήσω κάτι περισσότερο».

Στην Ελλάδα δηλώνει ότι οφείλει το μπλε χρώμα, αυτό της θάλασσας, που την αγαπάει τόσο όσο και τα ελληνικά νησιά, μερικά από τα οποία έχει επισκεφθεί δυο και τρεις φορές. Δηλώνει όμως πως της οφείλει και πολλά ακόμη. Μιλώντας για τους μετανάστες και τη μετανάστευση λέει

χαρακτηριστικά πως πρώτα πρέπει να δίνουν και μετά να ζητούν να απολαύσουν. Δεν μπορεί να έχεις μόλις φτάσει σε ένα ξένο κράτος και να απαιτείς να είναι όλα ροδινα στη ζωή σου, τονίζει. Αξίζει να μεταφέρω αυτολεξεί τα λόγια του, όταν μιλάει για όσα οφείλει σε αυτήν τη χώρα:

«Υποκλίνομαι βαθιά σ' αυτόν το μικρό λαό, που έδωσε άσυλο, δουλειά και ψωμί σε τόσο κόσμο! Χωρίς να είναι προετοιμασμένοι γι' αυτό, χωρίς να γνωρίζει πώς να χειριστεί τέτοιες καταστάσεις. Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν γκέτο. Βαδίζεις ελεύθερος και πηγαίνεις άνετα όπου θέλεις. Δεν σε απομονώνουν. Εγώ το συνδέω αυτό με τη φιλοσοφία και τον πολιτισμό τους, με την ιστορία και τη σχέση που έχουν με τη θάλασσά τους. Κάποτε οι μετανάστες πρέπει να στήσουν το Άγαλμα των Ευχαριστιών προς την Ελλάδα».

Κι εγώ σκέφτομαι: Μήπως αυτός ο ανήσυχος και ασυμβίβαστος ταλαντούχος Βούλγαρος καλλιτέχνης, που έχει δουλέψει τόσο σκληρά κι εκφράζεται με τόση ειλικρίνεια, θα πρέπει να το κάνει;

Φεύγοντας, του χαρίζω τα πρώτα τεύχη του «Μέτοικου». «Ωραίο περιοδικό», μου λέει. «οι φωτογραφίες θα πρέπει να μιλάνε πιο καθαρά στον κόσμο, ώστε κάθε άνθρωπος να αναγνωρίζει τον εαυτό του μέσα σ' αυτές».

Βελίνα Μαρίνοβα

Αιθιοπική Κοινότητα της Ελλάδας

Ο Σύνδεσμος των Αιθίοπων εν Ελλάδι έγινε οραματικό το 1988 και δραστηριοποιήθηκε σε αυτή τη μορφή έως το 1997, οπότε μετονομάστηκε σε Αιθιοπική Κοινότητα της Ελλάδας. Σκοπός του σωματείου ήταν και είναι να βοηθήσει τους Αιθίοπες στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην Ελλάδα. Στις δραστηριότητες του Σωματείου περιλαμβάνονται:

- Νομική υποστήριξη για θέματα παραμονής και εργασίας.
- Οικονομική βοήθεια όταν υπάρχουν προβλήματα ανεργίας.
- Υποστήριξη και βοήθεια σε προβλήματα υγείας, διευκόλυνση στις διαδικασίες που είναι απαραίτητες για τη νοσηλεία ενός μετανάστη.
- Κοινωνική βοήθεια και διευκόλυνση στην επικοινωνία με την Αιθιοπία και σε προβλήματα μετάφρασης σε αυτή.
- Επεξεργασία και μετάφραση απαραίτητου πληροφοριακού υλικού για θέματα νομοθεσίας και διαμονής στην Ελλάδα. Το υλικό αυτό μοιράζεται σε έντυπη μορφή στα μέλη της κοινότητας.
- Πολιτισμικές ανταλλαγές με ελληνικούς φορείς.
- Συμμετοχή σε δραστηριότητες που αφορούν τους μετανάστες

Πέρα από τις κοινές δυσκολίες με τις άλλες μεταναστευτικές κοινότητες, η Αιθιοπική Κοινότητα αντιμετωπίζει ένα ξεχωριστό πρόβλημα, καθώς η εισροή γυναικών μεταναστριών (όπως και νεαρών μεταναστών) από την Αιθιοπία έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, αλλά η συγκέντρωση των απαραίτητων ενσήμων που θα νομιμοποιήσουν την παραμονή τους είναι προς το παρόν μια ανεπρόβλεπτη δυσκολία. Αλλη ιδιαίτερη δυσκολία για την Κοινότητά μας είναι ο μικρός αριθμός προσφύγων που καταφέρνει να πάρει άσυλο στην Ελλάδα, τους οποίους προσπαθούμε να βοηθήσουμε εμείς με διάφορους τρόπους.

Η Αιθιοπική Κοινότητα διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις και εκδρομές για τα μέλη της αρκετές φορές το χρόνο και ιδίως τις περιόδους των γιορτών. Το μεγαλύτερο ποσοστό των Αιθίοπων είναι χριστιανοί ορθόδοξοι και εκκλησιάζονται κάθε Κυριακή σε μια εκκλησία στην περιοχή του Πολυγώνου. Στον ίδιο χώρο γίνονται και μαθήματα θρησκευτικών κάθε Σάββατο. Η δεύτερη μεγάλη θρησκεία της Αιθιοπίας είναι ο μουσουλμανισμός.

Η Αιθιοπία είναι μια από τις λίγες αφρικανικές χώρες που δεν έχει χάσει την ανεξαρτησία της. Η έκτασή της ισοδυναμεί με αυτήν της Γαλλίας και της Ισπανίας μαζί και ο πληθυσμός της ξεπερνά τα 55 εκατομμύρια. Από αυτά τα 5 ζουν στην πρωτεύουσα Αντίς Αμπέμπα.

Οι περισσότεροι Αιθίοπες έχουν τελειώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ένα σημαντικό ποσοστό την τρίτοβάθμια. Πολλοί είναι αυτοί που ασχολούνται με τις τέχνες, όπως η Ελέζαμπεθ Ταντέσε, η οποία έχει σπουδάσει ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών της Αιθιοπίας, αλλά στην Ελλάδα εργάζεται ως οικιακή βοηθός. Η περίπτωση της είναι μια από τις πολλές που οι συμπατριώτες μας ασχολούνται σε εντελώς διαφορετικούς τομείς από αυτούς για τους οποίους έχουν εκπαιδευτεί.

Στο εξωτερικό, η Κοινότητά μας συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ των Αιθίοπων. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αυτού του Φόρουμ έχουμε συμμετάσχει σε ευρωπαϊκά συνέδρια και σεμινάρια στην Ολλανδία, όπου είναι η έδρα του. Η Κοινότητά μας συμμετέχει επίσης στο Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών και στη Συντονιστική Επιτροπή Μεταναστευτικών Συλλόγων Κοινοτήτων και Ενώσεων.

**Εκ μέρους της Αιθιοπικής Κοινότητας
Ντεσού Εσοτέ**

Τιμβρου 16, Κυψέλη, τηλ./φαξ 210 8656911

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Η Αιθιοπική Κοινότητα χαιρετίζει την εκδοτική πρωτοβουλία και όλους όσους συνεργάζονται στην έκδοση του περιοδικού «Μέτοικος» για την πολύ καλή δουλειά που έχουν κάνει έως τώρα. Τέτοιες προσπάθειες αξίζει να επιβραβεύονται από τους μετανάστες. Ελπίζουμε να έχουν συνέχεια και δεσμευόμαστε ότι θα παραμείνουμε ενεργοί υποστηρικτές της πρωτοβουλίας αυτής.

Γκετάτσου Μπεάι, πρόεδρος της Αιθιοπικής Κοινότητας της Ελλάδας

Ένωση Εργαζομένων Αιθίοπων

Η Ένωση Εργαζομένων Αιθίοπων στην Ελλάδα οργανώθηκε από μια ομάδα μεταναστών και προσφύγων που αφιέρωσαν τον ελεύθερο χρόνο, την ενέργεια και τους πνευματικούς τους για την κοινωνική και ψυχολογική υποστήριξη των συμπατριωτών τους. Αυτήν την περίοδο, η Ένωση προετοιμάζει τα χαρτιά της προκειμένου να αναγνωριστεί από την ελληνική νομοθεσία ως μη κερδοσκοπική εταιρεία/σωματείο.

Η Ένωση Εργαζομένων Αιθίοπων, που είναι μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταναστευτικών Συλλόγων, Κοινοτήτων και Ενώσεων, συνεργάζεται με τις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου της Αθήνας και με τα αρμόδια υπουργεία, καθώς και με άλλους συλλόγους μεταναστών και προσφύγων, προσπαθώντας να εξυπηρετήσει καλύτερα τις ανάγκες των εργαζομένων Αιθίοπων. Στην προσφορά της περιλαμβάνεται η ενημέρωση για προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και μαθήματα ελληνικής γλώσσας, παραπομπές για θέματα υγείας, στέγης, δουλειάς και σχολείου για τα παιδιά, βοήθεια στη διεργασία σημαντικών υποθέσεων και συμβουλές σε νομικά και μεταναστευτικά ζητήματα.

Τα μέλη μας συνεισφέρουν με ένα μικρό ποσό κάθε μήνα, με το οποίο καλύπτουν τα τρέχοντα έξοδα. Ανάμεσα στους στόχους μας είναι η εξεύρεση πρόσθετων πόρων από συγγενείς οργανώσεις, ιδιωτικές χορηγίες και ευρωπαϊκά προγράμματα. Με τα χρήματα αυτά θα μπορούσαμε να καλύψουμε τη χρηματοδότηση εκδηλώσεων στην Ελλάδα για την προβολή του πολιτισμού της Αιθιοπίας και των προβλημάτων των Αιθίοπων μεταναστών, αλλά και για έκτακτα και θλιβερά γεγονότα, όπως τα έξοδα κηδείας όταν κάποιος συμπατριώτης μας πεθαίνει στην ξενιτιά.

Οι συναντήσεις μας γίνονται από 17.00 - 20.00 κάθε Δευτέρα, Χαλκοκονδύλη 37, 5ος όροφος, Ομόνοια, Τηλ. 6938 789513 και 6932 424005. Η ηλεκτρονική μας διεύθυνση είναι: ethiopianworkers@operamail.com ή eth@operamail.com

**Ντεπέλια Γουεϊνίστ
Ιωάννης Περίδης**

Ουκρανική Κοινότητα στην Ελλάδα

“Ζουραβλίνι Κράι” σημαίνει “Γη του Πελαργού”

Η εθνική συσπείρωση των Ουκρανών που ζουν στην Ελλάδα άρχισε το Μάιο του 1996, όταν στη ρωσόφωνη εφημερίδα «Ομόνοια», με πρωτοβουλία της συντάκτριας της εφημερίδας Γκαλίνα Μαολιούκ και με την ευλογία του αρχισυντάκτη Άρη Παπαπθίμου, δημιουργήθηκε η ουκρανική σελίδα «Ανεμος από την Ουκρανία», με έγκυρες πληροφορίες από την πατρίδα.

Γύρω από τους πρωτεργάτες της πρωτοβουλίας αυτής άρχισε να συσπειρώνεται ένας ουκρανικός πυρήνας. Τότε τέθηκε και το ζήτημα της δημιουργίας μιας Κοινότητας. Το 1998, η Ουκρανική Κοινότητα «Γη του Πελαργού» (Ζουραβλίνι Κράϊ), αποτελούμενη από 39 άτομα, συνέταξε καταστατικό και κατέθεσε αίτηση για επίσημη εγγραφή. Πρώτος πρόεδρος της Κοινότητας επιλέχτηκε ο Γιούρι Αβραμίδης. Στην επόμενη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της Κοινότητας εξελέγη πρόεδρος η Γκαλίνα Μαολιούκ.

Με χρήματα από τις εισφορές των μελών του ΔΣ της Κοινότητας αγοράστηκαν και μεταφέρθηκαν βιβλία από την Ουκρανία. Έτσι στήθηκε η πρώτη ουκρανική βιβλιοθήκη στην Ελλάδα. Με την έναρξη της λειτουργίας της άρχισαν να την επισκέπτονται πολλοί άνθρωποι που ζούσαν μακριά από τον τόπο τους και ήθελαν έστω να ακούσουν τη μητρική τους γλώσσα. Δεν μπορούσαν όμως να γίνουν μέλη της Κοινότητας επειδή η παραμονή τους στην Ελλάδα δεν ήταν νόμιμη. Με βάση τα παραπάνω, στην Κοινότητα διαμορφώθηκαν δύο διακριτές γραμμές εξέλιξης:

- I – Οργάνωση κλειστού τύπου (μόνο για μέλη).
  - II – Ομάδα πρωτοβουλίας και ελεύθερη ανοιχτή συμμετοχή όλων όσων το επιθυμούσαν.
- Η Κοινότητα μετέχει ενεργά στην πολιτιστική ζωή της Αθήνας και στις εκδηλώσεις που οργανώνονται υπό την αιγίδα της ΟΥΝΕΣΚΟ και συνεργάζεται με την Πρεσβεία της Ουκρανίας στην Ελλάδα. Επίσης, δημιουργήθηκε το μουσικό συγκρότημα «Ζουράβλικ», το οποίο έγινε επίκεντρο όλων των εκδηλώσεων στις οποίες συμμετέχει η Ουκρανική Κοινότητα. Ύστερα από αίτηση της Κοινότητας στην Εκκλησία της Αγίας Τριάδας στην Αθήνα, άρχισαν να γίνονται λειτουργίες στην ουκρανική γλώσσα. Με πρωτοβουλία του αντιπροέδρου της «Γης του Πελαργού» κ. Βολοντίμρ Καματάι και με τη βοήθεια της Κοινότητας, από την 1η Σεπτεμβρίου 1999 άρχισε να λειτουργεί ουκρανικό δημοτικό σχολείο σε χώρο που παραχώρησε η Εκκλησία της Αγίας Τριάδας. Αυτές οι ενέργειες

εξ συνέβαλαν στην ακόμη μεγαλύτερη συμμετοχή ανθρώπων που δεν ήταν μέλη στην Κοινότητα. Εξαιτίας των γεγονότων αυτών, οι υποστηρικτές της κλειστού τύπου οργάνωσης, με επικεφαλής την κυρία Γκαλίνα Μαολιούκ, αποχώρησαν από την Κοινότητα και διοργάνωσαν το Πολιτιστικό Κέντρο «Ουκρανο-Ελληνική Σκέψη».

Η «Γη του Πελαργού», επικεφαλής της οποίας βρίσκεται από το Δεκέμβριο του 2001 ο Βολοντίμρ Καματάι, συνεχίζει το έργο της με μεγάλη συμμετοχή των μεταναστών. Χάρη στις προσπάθειες του, στην κοινότητα άρχισε να λειτουργεί λογοτεχνικό εργαστήριο. Το σχολείο μεταφέρθηκε σε καινούριο κτίριο, τα παιδιά απέκτησαν καινούρια θρανία σε φωτεινές αίθουσες και τα μαθήματα που παραδίδονται ακολουθούν πλέον το πρόγραμμα του

υπουργείου Παιδείας της Ουκρανίας. Στο σχολείο οργάνωθηκε «Σβίτλιτσινα» (Κάμαρα) η οποία έγινε το επίτελο της Κοινότητας. Το καλοκαίρι του 2002 οργανώθηκε καλοκαιρινή ανάπαυση για παιδιά από την Ουκρανία. Με τη βοήθεια του επίτιμου μέλους της κοινότητας Στέφανου Τσολακίδη, προέδρου της εταιρείας «ΚΛΕΟΣ Α.Ε.» (που δώρισε μια καινούρια τηλεόραση στην Κοινότητα) και του προέδρου της Κοινότητας Βολοντίμρ Καματάι (που με δική του έξοδα αγόρασε τη δορυφορική κεραία) πραγματοποιήθηκε ένα ακόμη θαύμα: Αποκτήσαμε τη δυνατότητα να παρακολουθούμε στην ξενιτιά ουκρανικές τηλεοπτικές εκπομπές. Χάρη στο μέλος μας, Βιτάλι Τσόκοβ, αρχισυντάκτη της εφημερίδας «Αθήνα-Πλους», οι Ουκρανοί μπορούν πάλι να διαβάζουν τα νέα από την Ουκρανία στη μητρική τους γλώσσα.

- Τα μελλοντικά μας σχέδια περιλαμβάνουν:
- μέριμνα για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας,
  - συνέχιση της οργάνωσης καλοκαιρινής ανάπαυσης των παιδιών από την Ουκρανία,
  - διεύρυνση της βιβλιοθήκης,
  - συνεργασία με την πρεσβεία της Ουκρανίας στην Ελλάδα για την επίλυση προβλημάτων των μεταναστών.

**Λαρία Σκοκαλούκ,
Ουκρανική Κοινότητα**

Καινοκοπηρίου 4, Αθήνα, τηλ. 6945 450151
e-mail: juravliniy_kray@atlusa.net
και juravliniy_kray@mail.ru

Η συλλογικότητα της πολυφωνίας

Από την κορυφή του λόφου, μέσα στο Άλσος Γιουσίου όπου πραγματοποιήθηκε το 8ο Ανακρατιστικό Φεστιβάλ της Αθήνας, πρόβαλε μια δυνατή φωνή γεμάτη παράπονο. Ήταν το τραγούδι της ξενιτιάς, των Αλβανών μεταναστών, ένα πολυφωνικό τραγούδι που ερχόταν από τα βουνά της Νότιας Αλβανίας. Η Λαμπουριά είναι η μεγάλη παραδοσιακή εστία της πολυφωνίας, του είδους του τραγουδιού που βρίσκουμε και στην ελληνική μειονότητα, στα χωριά της Τζουμέρκας και αλλού μέσα στην Ελλάδα. Είναι ένα δυναμικό τραγούδι, όπου τον πρωτοτραγουδιστή στηρίζει και συνοδεύει η χορωδία που δίνει πάθος και βάθος στη φωνή και στέλνει το μήνυμά της πέρα απ' τα βουνά, όσο μακριά μπορεί να φτάσει. Η πολυφωνία αυτή μπορεί να συγκριθεί με το Χορό της αρχαίας τραγωδίας. Όσο για κείνο το συγκεκριμένο τραγούδι που ακουγόταν στο Φεστιβάλ, μιλούσε για έναν έρημο τόπο στα σκληρά βουνά, με εγκαταλειμμένες εστίες και τον καμψό του ξενιτεμένου που δεν μπορεί να επιστρέψει εκεί.

«Όπου ομίονοι τρεις Λάμπιδες, γεννιέται ένα τραγούδι», λέει μια αλβανική παροιμία. Επειδή χρειάζονται τρεις για το πολυφωνικό -ένος που θα πάρει το τραγούδι, αυτός που θα τον στηρίζει και ο τρίτος που θα ηχολογήσει- αλλά και επειδή το τραγούδι ήταν σύντροφος στη μοναξιά και στη φτώχεια.

Όχι τρεις ή δέκα, μια δεκάδες ερασιτέλες του λαϊκού τραγουδιού συμμετέχουν στον Τοπικό Πολιτιστικό Σύλλογο «Λαμπουριά» στην Αθήνα και στον πολυφωνικό του όμιλο «Το Δάκρυ της Ξενιτιάς». Μπορούν να σχεδιάσουν αμέσως μια σειρά από καλλιτεχνικούς ομίλους και μάλιστα με βάση τα χωριά καταγωγής τους. Όχι μόνον ομίλους τραγουδιστών, αλλά και χορευτών με τη δεξιοτεχνία του χορευτή Οσμάν Τάκα.

Τα τραγούδια τα φτιάχνουν μόνοι τους. Αναφέρουμε δύο

ονόματα: του Ζάχο Μπαλάι, ο οποίος πέθανε πριν δυο χρόνια σε ηλικία 54 ετών και του Λιονάν Ζιφλάι, που είναι ο πρόεδρος του συλλόγου. Ο Λιονάν μας μιλάει με αγάπη για τους τραγουδιστές, άντρες και γυναίκες, που μετά από μια κουραστική μέρα κάνουν πρόβες με διάθεση να γίνουνται όλο και καλύτεροι.

Τραγουδούν χωρίς αμοιβή. Το συγκρότημά τους δεν έχει καμιά χρηματική υποστήριξη. Σε πολλές πόρτες χτύπησαν, αλλά απάντηση δεν πήραν. Παρ' όλα αυτά στέκουν στα πόδια τους καλά, χάρη στις θυσίες και στο πάθος τους και προκαλούν συγκίνηση στους συμπατριώτες σε κάθε εκδήλωση που τους προσκαλούν, όπως στο Ευρωπαϊκό Καλλιτεχνικό Φεστιβάλ της Σφόου, στις 31 Μαΐου 2003, όπου επίσης τους παρακολούθησε και τους συνεχάρη η ευρωβουλευτής Άννα Καραμάνου. «Αξέχαστη η εγκάρδια φιλοξενία σε αυτό το ωραίο νησί», θυμάται ο Λιονάν. Τα θερμά χειροκροτήματα που εισέπραξαν ήταν η καλύτερη ανταμοιβή για τους τραγουδιστές Λιριάν Καραμπίνια, Μανουσιάικε Σεφέρι, Αγκρόν Σεφέρι και άλλους τους άλλους.

Στα τέσσερα χρόνια της δραστηριοποίησής του, ο σύλλογος έδωσε το παρόν σε μαϊκίκες επιτελικές συγκεντρώσεις και σε οικογενειακές γιορτές. Δεν ξέχασε να τραγουδήσει τις πίκρες και τις ανθρόπινες απώλειες και να σηματοδοτήσει με το λαϊκό ήθος τα αρνητικά φαινόμενα στις ανθρωπίνες συμπεριφορές, χαρακτηριστικό στοιχείο της ποιητικής παράδοσης. Στο πρώτο άκου-

σμα το πολυφωνικό τραγούδι ίσως φανεί μονότονο. Υπάρχει όμως μεγάλη γκάμα παραλλαγών στη μελωδία και στην ερμηνεία, που διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή. Έτσι δεν γίνεται αναχρονιστικό, αλλά ανανεώνεται με βάση τις σύγχρονες συνθήκες ζωής. Ο πρόεδρος διαθέτει πλούσιο φωτογραφικό αρχείο και κατάλογο όλων των δραστηριοτήτων του συλλόγου. Όλα αυτά συνθέτουν ένα σεμνό ιστορικό που, όπως λέει ο Λιονάν, κάποτε θα το εκδώσει, συμπεριλαμβανόμενα και απονημονεύματα των μελών του συλλόγου.

Το αλβανικό πολυφωνικό τραγούδι αναδεικνύει την πολιτιστική ταυτότητα ενός λαού και ακτινοβολεί σαν ένα πεπρωμένο στην πολυφωνία των μεταναστών και την πολυχρωμία των εθνικών και των ανθρωπίνων αξιών. Θα ήταν ευχάριστο το καλλιτεχνικό αυτό συγκρότημα να χαιρετίσει και τους Ολυμπιακούς Αγώνες Αθήνα 2004, ως απεσταλμένος του γειτονικού λαού και εκφραστής της επιθυμίας για μια βαλκανική πολυφωνία ειρηνικής συνύπαρξης.

Φώτης Μάλλιος

ΒΙΒΛΙΑ

Μίχο Γκίνη Πρωταγωνιστής της τέχνης και της ζωής

Στο Κορωπί Αττικής ζει με την οικογένειά του και εργάζεται ένας διανοούμενος από την Αλβανία: Ο ιστοριογράφος του αλβανικού θεάτρου και συγγραφέας Μίχο Γκίνη. Ο 65χρονος δυναμικός, διανοούμενος κι ερμάνης (ηλεκτρολόγος εδώ, όπως στα είκοσι του χρόνια εκεί), σεβαστός και δραστήριος κι εδώ στην Ελλάδα, στην Ένωση Αλβανών Συγγραφέων και στην Ένωση Ηθοποιών και Σκηνοθετών από την Αλβα-

νία, βρίσκει κουράγιο, χρόνο και έμπνευση να συνεχίσει το πληρωμένο του έργο.

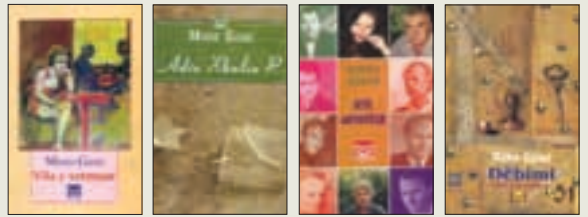
Τελευταίος, ο Μίχο Γκίνη βραβεύτηκε από τον πρόεδρο της Αλβανικής Δημοκρατίας, Άλφρεντ Μόισιο, με το παράσημο

«Μεγάλος Αριστοτέχνης». Ήταν μία επίσημη και χαρμόσυνη τελετή στην Αθήνα, επιβράβευση για όλη την πορεία της ζωής του.

Στα χρόνια του απολυταρχισμού, την αφοσίωσή του στην καλλιτεχνική αλήθεια και στις αξίες του ανθρωπισμού τις πλήρωσε με εξορία και φυλακή, από το 1973 ως το 1982. Μια ζωή γεμάτη ταπείνωση, σωματική ταλαιπωρία και ψυχική οδύνη. Στο κόστος της άγριας και άδικης τιμωρίας του, ιδιαίτερο βάρος είχε ο χωρισμός από τη γυναίκα και τα δύο αγαπημένα παιδιά του. Και τώρα εδώ, μέσα στην καινούρια του οικογένεια, οντανάμε τον πονετικό πατέρα και ακούραστο οικογενειάρχη. Το Γολγοθά που έζησε τον περιγράφει με συγκινητικές σελίδες στο καινούριο αυτοβιογραφικό βιβλίο του στην αλβανική γλώσσα «Διωγμός - ο δρόμος για την κόλαση». Είναι μια συγκλονιστική μαρτυρία από το αλβανικό Γκούλάκ, ένα φως από το σκοτεινό τούνελ της καθεστωτικής απανθρωπιάς.

Στην Ελλάδα, παρ' όλες τις δυσκολίες της αρχής, ο Μίχος βρήκε ζεστασιά και παρόμοια θαλασσινά τοπία με εκείνη της γενετήρας του, του Πικέρας, που είναι ένα όμορφο παραλιακό χωριό ανάμεσα στους Αγίους Σαραντά και τη Σειμάρρα.

Σε μια σειρά μονογραφίες, ο Μίχο Γκίνη μελετά τα πιο αξιόλογα πρόσωπα του αλβα-

νικού θεάτρου, επενδύοντας στην κουλτούρα της χώρας για τους καινούριους επαγγελματίες και για τις επερχόμενες γενιές που θα θελήσουν να γνωρίσουν το παρελθόν. Με τα διηγήματα και τις νουβέλες του, βραβευμένες και σε διαγωνισμούς μεταναστευτικών οργανώσεων, φωτίζει τις ελπίδες και τον αγώνα των συμπατριωτών του στην ξενιτιά, τις αξίες που πίστεψε και προστάτεψε αδιάκοπα. Είναι κάπως απομακρυσμένος από το κέντρο της πολιτιστικής ζωής, μακριά από τους συναδέλφους, αλλά όχι στην περιφέρεια της τέχνης και της δημιουργίας. Κάπου-κάπου τον επισκέπτονται φίλοι και συνεργάτες μαζί στην ακροθαλασσιά.

Πρόην ηθοποιός και σκηνοθέτης, ως σήμερα πρωταγωνιστής της τέχνης και της ζωής, διατηρεί σχέσεις με τη θεατρική σκηνή της πατρίδας του και με τους Έλληνες καλ-

λίτεχνες, όπως τον Φαίδωνα Γεωργίτση, με τον οποίο τον συνδέει μια μακρόχρονη φιλία, ενθαρρύνει τους νέους καλλιτέχνες, όπως τον Λαέρτη Βασιλί από την Αλβανία, ενδιαφέρεται να ανέβουν και στην Αθήνα έργα που θα ενωθούν και τους συμπατριώτες του.

Ο Μίχος και αυτοί που τον εκτιμούν πιστεύουν πως θα μπορούσε να είναι χρήσιμος και τώρα στη θεατρική και την πολιτιστική ζωή της Αλβανίας. Αναπνέει με το του στην πατρίδα του, παρόλο που εκεί δεν βρέθηκε μια στέγη για κείνον και ως σήμερα η μόνη αποζημίωση που κέρδισε ήταν ηθική. Ωστόσο δεν ξεχνά στιγμή τη γενετήρα του, το Πικέρας, όπου όσες φορές πηγαίνει, βρίσκει τη γαλήνη και την αγάπη των χωριατών του.

Φώτης Μάλλιος

Δείγματα πολιτισμού δίπλα σου

Το φθινόπωρο στην Αθήνα έμοιαζε με καλοκαίρι. Το θερμόμετρο πολλές φορές πλησίαζε τους τριάντα βαθμούς και το κέντρο της πόλης δεν είχε τίποτα να ζηλέψει από τις ζεστές μέρες του Αυγούστου. Ώσα-ίσα που η Αθήνα είχε και επισκέψεις. Μετά την επιτυχία που σημείωσε στη Μήλο και στη Θεσσαλονίκη, η έκθεση "Ελλάδα - Ιαπωνία: εικαστική συνένωση δύο πολιτισμών", με έργα ζωγράφων από τα αδελφοποιημένα νησιά Μήλο και Σαντοσίμα, μεταφέρθηκε στην Αθήνα ως τις 15 Οκτωβρίου. Τρεις Κουβανοί φωτογράφοι, ο Ρ. Κανμπιάνο - "Αγροτική Ζωή", ο Σ. Χερέρα - "Ισχύς" και ο Ρ. Πατσέκο - "Καθημερινότητα", εξέθεσαν τη δουλειά τους σε 6 πόλεις της Ευρώπης και στην Αθήνα, από 2 ως 21 Οκτωβρίου.

Το Νοέμβριο είδαμε τη ζωγραφική του Αλεξέι Κιρίλοφ, ενός Ρώσου καλλιτέχνη που ζει στην Ελλάδα, στη γκαλερί Άνεμος και τη φωτογραφική έκθεση της Γιούνας Βέμπερ και του Αντζελο Σαρακίνο με θέμα την παρουσία και το τρόπο ζωής των μεταναστών, στο Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο. Στη Σχολή Στίτσου του Σπύρου Ορνερράκη, 7 - 10 Νοεμβρίου, πραγματοποιήθηκε μια προσέγγιση της άγνωστης Αιθιοπίας μέσα από την έκθεση ανθρωπιστικού και καλλιτεχνικού χαρακτήρα της φωτογράφου Τζίνας Μαρκουλάκη. Ο τίτλος της έκθεσης ήταν «Αιθιοπία, η χώρα των παιδιών» και τα έσοδα διατέθηκαν στο ορφανοτροφείο Αμπεμπέζ Γκομπένια της Αντίς Αμπέμπα. Μόνο για μία εβδομάδα, από 8-16 Νοεμβρίου, ο Σαούντ Σαλέμι ταξίδεψε το χρόνο μας στα "τετράγωνα της πλήξης", στο χώρο της Ουκρανικής Κοινότητας. Η εικαστική αυτή έκθεση οργανώθηκε με πρωτοβουλία του Ελληνικού Φόρουμ Μεταναστών & της Κοινότητας Ουκρανών «Η Γη του Πελαργού».

Βεβαίως οι επισκέψεις συνεχίζονται. Ο Γουίλιαμ Κέντριτζ από τη Νότια Αφρική, με τη νέα του ταινία "Learning the flute" και η Πένυ Σίσιπς, με μια σειρά από πίνακες θα βρίσκονται μέχρι τις 31/1/2004 στη γκαλερί Καρπατος, Αγίας Ειρήνης 6 και Αθηνάς. Στην έκθεση OUTLOOK, τη σημαντικότερη διεθνή έκθεση σύγχρονης τέχνης, συμμετέχουν 85 καλλιτέχνες από όλο τον κόσμο και παρουσιάζονται οι νέες αναζητήσεις, αλλά και καλλιτέχνες που αποτέλεσαν δεσποζούσους φυσιογνωμίες της προηγούμενης γενιάς. Τα έργα εκτίθενται σε τρεις διαφορετικούς χώρους: στην Τεχνόπολη (Πειραιώς 100), στο νέο κτίριο του Μουσείου Μπενάκη (Πειραιώς 138) και στο «Εργοστάσιο» της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών (Πειραιώς 256), με ενιαίο εισιτήριο 6,00 ευρώ και μέχρι τις 25/1/2004.

Πάμε θέατρο;

Στο θέατρο «Τόπος Άλλού»*, στη γωνιά Κεφαλληνίας και Κυκλάδων στην Κηφύλη, έχει ανεβεί από τις 15 Νοεμβρίου η παράσταση «Χορός Αόρατος, Βουβός» του Ν. Καμπού. Θέμα της μια οικογένεια μεταναστών από κάποια χώρα της πρώην Σοβιετικής Ένωσης που βρήκε στέγη σε μια αποθήκη θεάτρου. Στους ρόλους η Όλγα Τουρνάκη, η Μίρκα Κρεστενίτη, η Μαριάννα Λαγουρού, ο Γιώργος Μενεδιάτης, ο Πάνος Πανάγου και ο Στάθης Σύρος. Το έργο τιμήθηκε με το Β' κρατικό βραβείο θεάτρου για το 2002. Όπως μας είπε η κα Πανάγου από φέτος το φθηνότερο εισιτήριο του «Τόπος Άλλού» (10 ευρώ) δεν απευθύνεται μόνο σε φοιτητές, σπουδαστές και νέους κάτω των 19 ετών, αλλά και σε αλλοδαπούς θεατές. Επιπλέον το θέατρο καθιερώνει μια άλλη αντιμετώπιση του κοινού και του θεατρικού ενδιαφέροντος. Η Δευτέρα είναι η ημέρα της γυναίκας (τιμή 8,8 ε. για τις γυναίκες θεατές, ώρα παράστασης 8.30μμ). Η Τρίτη είναι η ημέρα της τρίτης ηλικίας (τιμή 10ε για συνταξιούχους και θεατές άνω των 65 ετών, ώρα παράστασης 8.30 μμ). Ακόμα υπάρχουν προφορές για αυτούς που κάνουν τηλεφωνική κράτηση και για τις μεγάλες παρές. Το «Τόπος Άλλού», βρίσκεται στην οδό Κεφαλληνίας 17, τηλ. 210-8656004.

* Μια παράσταση που συζητήθηκε πολύ, αρκετά πριν ξεκινήσει, είναι και οι «Εμυγκρέδες». Το έργο του Σλαβόμιρ Μρόζεκ ανεβαίνει στο σανίδι στα ελληνικά και τα αλβανικά με εμπνευστή του εχειρήματος και σκηνοθέτη της παράστασης τον Λαέρτη Βασιλείου. Θα παιχτεί κάθε Πέμπτη και Παρασκευή στα ελληνικά και τα Σαββατοκύριακα στα αλβανικά μέχρι τις 11/1 στο «Θέατρο του Νέου Κόσμου», Αρτισθενών 7 & Θαρίνου, 210-9212900.

Άντλα Σασάτι

Στελέκωση ομάδας τέχνης

Οι διεκδικήσεις των μεταναστών για ένα καλύτερο επίπεδο ζωής δεν πρέπει να σταματάνε σε αυτές της οικονομικής φύσης. Σκεφτήκαμε λοιπόν να προχωρήσουμε δυναμικά και σε ζητήματα πολιτισμού, σε καλλιτεχνικές ομάδες δουλειάς που αποσκοπούν να μας φέρουν πιο κοντά σε

άλλους ησούς και να εμπλουτίσουν την ποιότητα της ζωής μας. Ζητάμε από εσάς, τους ανθρώπους της τέχνης, των γραμμάτων, κυρίως όμως από εσάς τους φιλότεχνους-απλόους εργαζόμενους, να στελεχωσετε αυτή την ομάδα δίνοντας λίγο από τον ελεύθερο χρόνο σας (στην αρχή μια ώρα την εβδομάδα) για να πραγματοποιήσουμε όλοι μαζί ένα έργο τέχνης του δρόμου (ζωγραφική-φωτογραφία-κατασκευή) κάθε

Κυριακή στο Σταμό Λαρίσης. Μια ομάδα τέχνης από όλες τις χώρες για ένα μέλλον πιο ανθρώπινο και παγκόσμιο. Για πληροφορίες Γιάννης Περρής, ζωγράφος, καθηγητής τέχνης, e-mail: autostorepr@gmail.gr, τηλ. 6946 891029.

A.Σ

Μειτανάσιες — πόνος κι έμπνευση

Η Βουλγάρικη Κοινότητα κατόρθωσε φέτος να συγκεντρώσει και να εκδώσει σε μια πρώτη πρόχειρη μορφή φωτοτυπημένων αντιγράφων μια ποιητική συλλογή στα βουλγαρικά. Όπως λέει και ο τίτλος της συλλογής «Μειτανάσιες - πόνος και έμπνευση», οι ποιητές Παυλίνα Πετκόβα, Νατάσα Γλιεβα, Ράδα Νεδκόβα και άλλοι Βούλγαροι μειτανάσιες, που ζουν σήμερα στην πόλη μας, εκφράζουν και μοιράζονται τον πόνο και τις χαρές τους στη γλώσσα τους.

Ένα ακόμα βιβλίο εκδόθηκε φέτος στα βουλγαρικά, αυτό από την εφημερίδα «Βουλγαρία Σήμερα». Είναι μια συλλογή διηγημάτων γραμμένων από Βούλγαρους μειτανάσιες που ζουν στην Ελλάδα. Τα κύρια θέματα των διηγημάτων είναι η καινούρια ζωή των μεταναστών, η νοσταλγία για την πατρίδα και διάφορα αστεία γεγονότα. Με δυο λόγια όλα όσα συμβαίνουν και αποκαλύπτουν πτυχές της σύγχρονης κοινωνίας και της ζωής των μεταναστών. Κάνει εντύπωση η δουλειά των Στέφανι Λέτσεβα, Αναστασίας Χρίστοβα, Γάλιας Καρααργίροβα.

Βενελίνα Μαρίνοβα

Το όνειρο μιας ευρωπαϊκής νύχτας

της Δήμητρας Μάλλιου - Μπόγκο

Όταν τον περασμένο Ιούνιο οι μετανάστες άκουσαν από τη Θεσσαλονίκη το μήνυμα για την οικογενειακή επανένωση, πίστεψαν πως όλα θα πήγαιναν πια καλά. Είπαν πως αφού δόθηκε το πράσινο φως από τη σύνδο κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα εμπόδια ανάκαν πια στο παρελθόν. Φαίνεται όμως πως γελάστηκαν.

Στην Ελλάδα υπάρχουν αρκετοί ξενιτεμένοι, που περιμένουν να σμίξουν για να συγκροτήσουν ξανά την οικογενειακή τους ζωή. Το θέμα της επανένωσης συνδέεται με την απαιτούμενη φροντίδα για τη γυναίκα και τα παιδιά και τους ηλικιωμένους γονείς, μα και με τον κίνδυνο διάλυσης του ισχυρού, παραδοσιακού πυρήνα της κοινότητας.

Τα τεχνικά, γραφειοκρατικά εμπόδια οδηγούν στο χωρισμό και δημιουργούν χιλιάδες δράματα για τα οποία αυτοί που χειρίζονται τις ανθρώπινες ζωές θα πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Οι ξενιτεμένοι όμως δεν ήταν γραφτό να χαρούν. Η ευρωπαϊκή Οδηγία περιέχει περιορισμούς, τόσους και τέτοιους που, τελικά, η επανένωση γίνεται για τους περισσότερους όνειρο θερινής –ευρωπαϊκής– νυκτός.

Μάθαμε ότι οι μετανάστες πρέπει να παραμείνουν στη χώρα δύο χρόνια προτού μπορέσουν να επανενωθούν με την οικογένειά τους, χωρίς να υπολογίζεται πως μπορεί να έχουν περάσει ήδη τρία ή τέσσερα χρόνια χωρισμού. Θα πρέπει ακόμη να αποδείξουν πως διαθέτουν στέγη και είναι ασφαλισμένοι ή ότι έχουν σταθερή πηγή εισοδήματος. Και ποιος γνωρίζει πόσα ακόμη προσκόμματα θα προσθέσει η περίφημη και πανίσχυρη γραφειοκρατία.

Για να έρθει στην Ελλάδα ο/η σύζυγος θα πρέπει να έχει βίζα, την οποία είναι εξαιρετικά δύσκολο να αποκτήσει στη χώρα του. Οπότε αρχίζουν άλλες περιπέτειες. Ο μετανάστης για να πάρει κοντά τη σύζυγό του, θα πρέπει να έχει στη φορολογική του δήλωση πάνω από 7.000 ευρώ (πού να τα βρω!;). Αυτό προϋποθέτει ότι έχει μόνιμη εργασία διαχρονικά κι ότι

“ Τα παιδιά των μεταναστών που θέλουν να επισκεφθούν τη χώρα καταγωγής τους, για να ξαναγυρίσουν θα πρέπει να υποβληθούν στην περιπέτεια της νομιμοποίησης, σαν να έρχονταν για πρώτη φορά. ”

είναι σχετικά εύπορος. Αλλά πού θα βρει μια μετανάστρια οικιακή βοήθος 2.000 (και βάλε) ένσημα που ζητεί ο νόμος για να φέρει κοντά τον σύζυγό της, ο οποίος μπορεί να ζει στην άλλη άκρη του πλανήτη; Στην καλύτερη περίπτωση πρέπει να εργαστεί -με ένσημα- επί πέντε χρόνια... Έτσι, ο νόμιμος μετανάστης πρέπει να βγει στην παρανομία για τη σύζυγό και τα παιδιά του...

Οι Πακιστανοί έρχονται, δουλεύουν, μαζεύουν λεφτά και πηγαίνουν να παντρευτούν στην πατρίδα τους. Όμως μετά δεν μπορούν να πάρουν κοντά τους τη σύζυγό τους. Συνάντησα έναν Πακιστανό που μένει στην Ελλάδα επί 25 χρόνια και μπόρεσε να φέρει τη γυναίκα του εδώ μόνο μία φορά! Ένας άλλος πηγαίνει μία φορά το χρόνο στο Πακιστάν να συναντήσει τα δύο παιδιά του. Η ελληνική πρεσβεία στο Καράτσι δεν έδινε βίζα για το θέμα αυτό και πιθανότατα εξακολουθεί να μην δίνει, λέγοντας πως δεν υπάρχει νόμος για την επανένωση. Έτσι, οι περισσότεροι μετανάστες από την Ασία δεν καταθέτουν χαρτιά για την οικογενειακή συνένωση. «Περιμένουμε μήπως βγει ένας καινούριος, πιο ανθρώπινος νόμος», λένε λυπημένα. Ο κ. Ικμάλ λέει πως το 7μηνο μωρό του το βλέπει μόνο στη φωτογραφία.

Σύμφωνα με την Οδηγία, ένα κράτος μέλος της ΕΕ δεν είναι υποχρεωμένο να δέχεται πίσω αυτόματα παιδιά μεταναστών που έχουν μεγαλώσει και ενηλικιωθεί εκεί και χρειάζεται ή θέλουν να επισκεφθούν τη χώρα καταγωγής τους. Για να ξαναγυρίσουν θα πρέπει να υποβληθούν στην περιπέτεια της νομιμοποίησης, σαν να έρχονταν για πρώτη φορά. Κι ας έχουν ζήσει εκεί το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους κι ας εξακολουθούν να ζουν εκεί οι γονείς τους. Η Οδηγία δεν βοηθάει στη σύσφιξη των οικογενειακών δεσμών αλλά, αντίθετα, τείνει να απομακρύνει το παιδί από τη μάνα.

Η κυρία Ντιλιάν Μπαϊρακτάροβα, εκδότρια δύο βουλγαρικών εφημερίδων, μας λέει πως στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά ανήλικα παιδιά που πρέπει να επιστρέψουν στη Βουλγαρία για να πάρουν ελληνική βίζα ώστε να μπορέσουν να συνεχίσουν να μένουν με τους γονείς τους εδώ. Αυτό συμβαίνει όταν,

σύμφωνα με το νόμο, μετά από δύο χρόνια παραμονής στην Ελλάδα, μπορεί να γίνει η νόμιμη συνένωση. Καθώς περνούν τα χρόνια, τα παιδιά ενηλικιώνονται και το θέμα τους περνά στις ελληνικές καλένδες. Ο μετανάστης στερείται επίσης την παρουσία των ταλαίπωρων ηλικιωμένων γονιών του. Η διαδικασία της οικογενειακής συνένωσης διαρκεί μέχρι ένα χρόνο, είναι κουραστική και έχει πολλά έξοδα στα γραφεία και στους δικηγόρους.

Σε πρόσφατη ενημέρωσή του για τις συνέπειες της απόφασης της Θεσσαλονίκης, ο κ. Ρέιμοντ Χόλ, διευθυντής του Ευρωπαϊκού Γραφείου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, τόνισε ότι τα μέλη μιας οικογένειας τα οποία επανενώνονται με τους αναγνωρισμένους ως πρόσφυγες ίσως να μη μπορούν να εργαστούν μέχρι και ένα χρόνο, για λόγους που σχετίζονται με την κατάσταση που επικρατεί στην αγορά εργασίας. Ο δυστυχής ξένος θα πρέπει να το σκεφτεί πολύ καλά πριν ξεκινήσει τη διαδικασία της πολυπόθητης συνένωσης.

Μάθαμε ακόμα πως το αίτημα για οικογενειακή συνένωση μπορεί να απορριφθεί για λόγους δημόσιας πολιτικής, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας. Οι έννοιες αυτές, ιδιαίτερα της «δημόσιας πολιτικής», είναι πολύ ελαστικές και μπορεί να ερμηνευτούν έτσι ώστε να χωρέσουν τον αποκλεισμό πολλών μεταναστών και προσφύγων χωρίς ουσιαστική τεκμηρίωση. Και ας μη μιλήσουμε για την απόδοση της ελληνικής υπηκοότητας στα παιδιά των μεταναστών: Μπορεί να περάσουν και δυο δεκαετίες για να δούμε κάποιο βήμα να γίνεται...

Το δόρο άδωρο της οικογενειακής συνένωσης είναι φτιαγμένο στα μέτρα των βολεμένων, που περισσότερο βλέπουν την άνεσή τους παρά τα πραγματικά προβλήματα των μεταναστών.

Εμείς προτείνουμε να γίνει επανεξέταση της συγκεκριμένης Οδηγίας, ώστε μετά τη σκοτεινή νύχτα να έρθει μια άσπρη μέρα και για τις μετανάστριες.

